NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 156 | Łódź, Środa, 8 lipca 1936 | אדרעס: לאָדז, פעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, מיטוואָך פ' פנחס י"ח תמוז תרצ"ו | 14-טער יאָהרגאַנג

נייער אראַבישער מאָרד

דערהרג'עט א ספרדישען יוד ביי תל-אביב. — געוואָרפען א באמבע אין נוה-שאנן. — 8 יודען פערוואונדעט, דערונטער צוויי פאָליציאַנטען. — הויך-קאָמיסאַר פאַדערט אויף צו רוה

די לעצטע שטרייק-בעמיהונגען פון די אראַבער

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז ווידער געפאַלען א יודישער קרבן פון אן אראַבישער קויל. ס'איז בעמליך דערשאָסען געוואָרען אליהו סאַאיד, אַ ספרדישער יוד, 20 יאָהר אַלט.

אין שכונת התקוה נעבען תל-אביב איז היינט בעשאָסען געוואָרען דורך אַראַבישע באַנדעס די קאָלאָניע. די קוילען זענען געפאַלען מחוץ דער שכונה.

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין נוה שאנן, נעבען תל-אביב איז היינט געוואָרפען געוואָרען אַ באָמבע. איינינע פערזאָנען זענען פערוואונדעט געוואָרען, דערונטער די צוויי יודישע פאָליציאַנטען יהודה לאַכמאַן און אשר בער־קען. צוויי יודען זענען פערוואונדעט געוואָרען אין די פיס. דאָס זענען: דער בוכאַרער יוד חיים אָל־שאנאַיו, און דער 22-יאָהריגער זאב גאָלד.

אַ הויז דעם זענען לייכט פערוואונדעט געוואָרען יעקב אָסטאַן, חיים אַמיגראַנט, יחיאל דאגאנו, אברהם כינאיו. אַלע זענען זיי אָפגעפיהרט געוואָרען אין הדסה-שפיטאָל.

עס איז באַלד אָנגעקומען פאָליציי, וועלכע האָט אדורכגעפיהרט אַ רייה רעוויזיעס.

פערשטאַרקטע טעטיגקייט פון אראַבישען שטרייק-קאָמיטעט

דאָס זאָל זיין א מאַנעווער מצד די אראַבער

יפו, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין יפו בעמערקט זיך אַ שווערע שפאַנונג צוליב דער פערשטאַרקטער אַגיטאַציע פון די אראַבער. היינט איז פאָרגעקומען אַ דעמאָנסטראַציע פון אראַבישע קינדער. די דעמאָנסטראַציע איז צוטריבען געוואָרען. די מיטגליעדער פון אראַבישען שטרייק קאָמיטעט געבען זיך די גרעסטע מיה, אַז דער שטרייק זאָל נישט איבערגעריסען ווערען.

לאָנדאָן, 7 (ספ. טעל.)

רייטער מעלדעט פון ירושלים, אַז די האָפנונגען אויף דער פערענדיגונג פון שטרייק פון די אראַבער זעהען זיך אויס נישט צו בעשטעטיגען. להיפוך, עס בעמערקט זיך אַ פערשטאַרקטע אַגיטאַציע, וואָס האָט הערפיהרט דערצו, אַז דאָס רוב געשעפטען האָבען זיך אונטער דעם דרוק פון די שטרייקענדע ווידער געשלאָסען. איינינע קרייזען האַלטען די פערשטאַרקטע אַגיטאַציע פאַר אַ מאַנעווער, מיט'ן ציל אויסצואיבען אַ דרוק אויפ'ן גאַנג פון די אונטערהאַנדלונגען, וואָס ווערט איצט געפיהרט אין לאָנדאָן דורך דער אראַבישער דעלעגאַציע.

בען תל-אביב זענען היינט בעשאָסען געוואָרען. די באַנדעס זענען פערטריבען געוואָרען.

געוואָרען אין ערמאָרדען דעם ערשטען יודישען קרבן פון די געשעהענישען, ישראל חזן.

צוויי אַראַבער זענען בעפרייט געוואָרען, און איינער איז פערמשפט געוואָרען אויף צוויי חדשים פאַר האָבען אונלעגאַל אַרעוואָלווער.

הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפ אַפעלירט צו די אראַבער

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפ האָט היינט געהאַלטען דורכ'ן ראַדיאָ אַ גרעסערע רעדע, אין וועלכער ער האָט אויפגעפאָדערט די בעפעלקערונג צו פערהאַלטען זיך רוהיג. די רעגירונג — האָט וואוקאָפ געזאָגט — האָט גענוג קראַפט איינצושטילען די אונרוהען, זי וויל אָבער אויסמיידען בלוטפערגיסונגען.

וואוקאָפ אַפעלירט דאַן ווידער צו די אראַבער און וואָרענט זיי צו מאַכען אַ סוף צו די אונרוהען.

אַ באָמבע נעבען דער אנגלאָ פאַלעסטינאַ באַנק

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז בעשאָסען געוואָרען דורך אראַבישע באַנדעס די קאָלאָניע אין חרוד.

עס איז אויך בעשאָסען געוואָרען די קבוצה בית - דגן.

אין יפו איז היינט געוואָרפען געוואָרען אַ באַמבע נעבען בנין פון דער אַנגלאָ-פאַלעסטינאַ-באַנק. עס האָט קיינער נישט געליטען.

פערוואונדעט א ענגלישען אָפיציר און ענגלישע זעלנער

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

נעבען שכם איז היינט בעשאָסען געוואָרען אַן ענגלישער מיליטערישער פּאַטראָל. איין ענגלישער אָפיציר און אַן ענגלישער זעלנער זענען פערוואונדעט געוואָרען.

די שכונת המולדה און שכונה התקוה נע־

ארעסטירט צוויי פערזאָנען

פון דער שיפס מאַנשאַפט פון „פּאַלאַניאַ"

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין חיפה זענען היינט אַרעסטירט געוואָרען 2 פערזאָן פון דער מאַנשאַפט פון דער שיף „פּאָלאָניאַ" מען האָט ביי ביידע געפינען אויטאָמאַטישע רעוואָלווערען.

פאַר ווידערשטאַנד די פּאָליציי — 3 פונט שטראָף

אין ירושלים זענען היינט געבראַכט געוואָרען פון קאָנצענטראַציע-לאַגער צוויי אַראַבער, וואָס האָבען געשטעלט אַ ווידערשטאַנד דער פּאָליציי. זיי זענען פערמשפט געוואָרען צו 3 פונט שטראָף.

גרעסערע רעגירונגס הילף פאַר פליטים

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט האָט דער הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפ מיטגעטיילט וועגען אַ גרעסערער הילפס-אַקציע פאַר די פליטים. צו דעם צוועק וועט פאָרקומען אַ בעראַטונג פון פאָרשטעהער פון דער תל-אביב'ער שטאָט-ראַט, דיסטריקט-קאָמיסאַר פון יפוער קרייז און פון ועד הלאומי.

גרויסע מאַסען פעלאַכען געהען קיין יפו

יודישע קאָלאָניעס בעטען שוץ

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

די יודישע קאָלאָניעס אין דרום פון יפו האָבען זיך געווענדעט צו דער מאַכט וועגען שוץ, ווייל איז אין יעדער געגענד נישט קיין געניגענדע.

עס ווערט געמאָלדען, אַז קיין יפו געהען גרויסע מאַסען פעלאַכען.

פּראָצעס פאַר ערמאָרדען ישראל חזן

אראַבער בעפרייט—יודען פערמשפט אויף צוויי חדשים

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז פאָרגעקומען אין ירושלים דער פּראָצעס פון 3 אַראַבער, וואָס זענען בעשולדיגט

אפגעלעגט די דיסקוסיע

איבער דער אויסערליכער פּאָליטיק אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן, 7 (ספ. טעל.)

די פראַקציע פון די אָפּאָזיציאָנעלע ליבעראַלען, וואָס האָט פריהער גענאָמען אין דעם קומענדיגען דאָנערשטאָג צו דערפיהרען צו אַ דיסקוסיע איבער דער אויסערליכער פּאָליטיק, האָט אויף דעם וואונש פון דער ענגלישער רעגירונג רעזיגנירט פון איהר פּראָיעקט. די פראַקציע האָט דאַנעבען בעריכטען דאָס קאָלאָניאַלע פּראָבלעם און בעזונדערס די לאַגע אין פּאַלעסטינאַ, ווי אויך די פּאָליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג אין די מאַנדאַט-געביטען. ווי עס מעלדעט דער היינטיגער „טיימס" איז די דעבאַטע איבער דער ענגלישער פּאָליטיק אָפּגעלעגט געוואָרען הויפּטזעכליך צוליב דער קאָנפערענץ, וואָס דאַרף איינגיסען זיך צוזאַמענקומען.

אונזער וואָרט

א אַלטער אמת

די רעגירונג פון פאָלקס-פראָנט אין פראַנקרייך האָט בעוויזען, אַז דאָרט, וואו מען מיינט עס ערנסט נישט צו דערלאָזען צו אַנטי-יודישע אַרויסטרעטונגען, זענען איבריג אַלע רייד וועגען כלומרשטן „פאָלקס-צאָרן", שווערער לאַגע פון דער בעפעלקערונג און אַנדערע טענות. מיט וועלכע מען וויל פערענטפערען די אייגענע שוואַכקייט אָדער — וואָס איז נאָך ערגער — די בעהאַלטענע סימפּאַטיע צו די דאָזיגע אַרויסטרעטונגען.

אין דעם פראַנצויזישען טוניס איז די אראַבישע בעפעלקערונג אויפגעהעצט געוואָרען געגען די יודען. אַז דאָס דריטע רייך האָט אַ האַנד אין דער דאָזיגער אַרבייט איז שוין אַ אַלט בעקאַנטער פאַקט דאָסמאָל איז אָבער פערהאַן אַ בעגרינדעטער חשד, דאָס די העצע איז בעפיהרט געוואָרען אויך פון פראַנצויזען, געגנער פון דער רעגירונג פון פאָלקס-פראָנט וואָס האָבען איהר געוואָלט מאַכען שוועריגקייטען.

דער באָדען איז אין טוניס פון אייביג אָן אַ גינסטיגער באָדען פאַר כלערליי אַנטי-יודישע העצעס, בפרט אין דער איצטיגער צייט, ווען צוליב די געשעהענישען אין ארץ-ישראל זענען די בעציהונגען צווישען די יודען און אַראַבער אין אַלע לענדער, וואו די דאָזיגע צוויי פאָלקס-גרופּען לעבען בשכנות, זעהר געשפּאַנט.

און דאָך איז גענוג געווען דער גוטער ווילען פון דער איצטיגער פראַנצויזישער רעגירונג, אַז עס זאָל באַלד אין שורש אונטערדריקט ווערען יעדער פרוּוו פון אַנטי-יודישע אונרוהען.

אין אַ געוויסען זין האָבען די טוניסער יודען צו פערדאַנקען, וואָס זיי זענען אויסגעהיטען געוואָרען פון אַן אומגליק, דעם וואונדערבאַרען מענש און יוד, וואָס שטעהט אין דער שפּיץ פון דער פאָלקס-פראָנט-רעגירונג אין פראַנקרייך.

ווי עס מעלדען די צייטונגען, האָט פּרעמיער בלום, הגם זייענדיג שטאַרק פערנומען און וועגענ'ט זיך, פערזענליך אינטערעסירט מיט דעם ענין און אויפגעפאָדערט דעם אינערן-מיניסטער תיכף צו מאַכען אַ סוף צו די אונרוהען. איצט הערשט אין טוניס פולשטענדיג רוה און ס'בעשטעטיגט זיך דער אַלטער כלל, אַז אַנטי-יודישע אונרוהען זענען מעגליך נאָר דאָרט, וואו די רעגירונג דערלאָזט דערצו...

און נאָך אַ דערפרעהענדע דערשיינונג דאַרף מען ביי דער געלעגענהייט פערצייכענען: מיר זעהען געוואויגט דערצו, אַז אויב אַ יוד איז עולה-לגדולה ביי די אומות העולם שטרעבט ער ווי אַמביציעזסטען צו בעטאָנען זיין יודישקייט, און אַז עס קומט צו יודישע פראַגען האַלט ער זיך אין רעזערוו צוליב דער מורא, מען זאָל איהם נישט חושד זיין אין פניות. אַ ניצוטנאַהם איז — פּרעמיער בלום.

ער האָט אין דעם פאַל טוניס באַוויזען בעהאַנדעלט מעשה יוד.

ב.

טאַג-טעגליך

די דאַנציגער סכנה

דער פּראָוואָקאַטאָרישער אַרויסטריט פון דעם פּרעזידענט פון דאַנציגער סענאַט אויף דער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע, האָט אַ חוץ דער בערעכטיגטער אויפרעגונג צוליב דער אונווירדיגער האַלטונג, אַרויסגערופען אַ גרויסע בעאונרוהיגונג אין גאַנץ אייראָפּאַ. עס צווייפעלט שוין איצט קיינער נישט, אַז גרייזער'ס אַרויסטריט איז אַן אָנזאָג, דאָס מיר שטעהען ערב אַ נייעם פּוטש מצד דעם נאַצי-דייטשלאַנד. די גאַנצע אינטערנאַציאָנאַלע פּרעסע ווייזט איינשטימיג אָן, אַז דער געפעהרליכסטער פּונקט אין דער וועלט, וואָס איז עלול אַרויסצורופען אַן אינטערנאַציאָנאַלע קאַטאַסטראָפּע איז די דאַנציגער פראַגע.

בעזונדערס האָט אַרויסגערופען אויפוועהן דער אַרטיקעל, וואָס וויקהעם סטיד האָט פערעפענטליכט אין „סאַנדיי טיימס". סטיד, וואָס ווערט געהאַלטען פאַר'ן בעסטען קענער פון די פראַגען פון מיטעל-אייראָפּאַ, שרייבט אָפען, אַז דאָס פעראייניגען דאַנציג מיט דייטשלאַנד איז א פראַגע פון דער נאָהענטסטער צייט. דער דאָזיגער „אַנשלוס" איז ענדגילטיג דעצידירט און זאָרגפעלטיג צוגעגרייט געוואָרען אין בערלין. לויט זיינע ווערטער האָט די אָנפיהרונג פון דייטשען ערשטען מיליטערישען קרייז אין קעניגסבערג שוין בעקומען אינסטרוקציעס זיך פאָרצובערייטען צום מאַרש אויף דאַנציג, וואָס דאַרף געשעהען נאָך אין לויפענדען זומער.

וויקהעם סטיד מאַכט ווייטער אויפמערקזאַם, אַז פּוילען קען אינגיכען זיין פולשטענדיג אויסגעליפערט אויף דעם חסד אָדער אונחסד פון דייטשלאַנד. און אַז אויב איהר צוטריט צום ים זאָל פאַר איהר ווערען בלאָקירט, וועט זי זיך געפינען אין אַ זעהר שווערער לאַגע צווישען היטלעריסטישען דייטשלאַנד און סאָוויעטישען רוסלאַנד, נישט קענענדיג ביי די איצטיגע בעדינגונגען רעכענען, אַז די פעלקער-ליגע זאָל האָבען די מעגליכקייט אָדער וועלען איהר קומען צו הילף.

ווי עס איז צו זעהען, רעכענט מען זיך אין אייראָפּאַ אויף דעם נייעם „געשעהענעם פאַקט" פאַר וועלכען היטלער וועט שטעלען די וועלט און מען ווייזט שוין אפילו אָן דעם טערמין, ווען דאָס וועט געשעהען.

אין די ענגלישע מאַסגעבענדע קרייזען, ביי וועלכע די סימפּאַטיעס צו נאַצי-דייטשלאַנד זענען לעצטענס א ביסעל אָפּגעקיהלט געוואָרען, וויל מען אויך אין גרייזער'ס אַרויסטריט אין דער פעלקער-ליגע זעהען אַן ענטפער מצד דייטשלאַנד אויף דעם ענגלישען פראַגע-בויגען, וועלכער איז נאָך אַלץ געבליבען אָהן אַ תשובה. אין דעם פראַגע-בויגען איז, ווי בעוואוסט, צווישען אַנדערען פערהאַן א פראַגע, צי דייטשלאַנד האָט נאָך ווייטער בדעה צו פערלעצען דעם ווערסיילער טראַקטאַט. אויב גרייזער'ס אַרויסטריט זאָל קאָמענטירט ווערען אַלס ענטפער, דאַן ווערט שוין פערשטענדליך אידען'ס ערקלערונג אין פּאַרלאַמענט אויף אַן אינטערפּעלאַציע וועגען פראַגע-בויגען, אַז ער האָט שוין נישט בדעה מעהר זיך צו ווענדען צו דייטשלאַנד וועגען אַ תשובה.

געמיינזאמער דעמארש פון ענגלאנד און פראנקרייך אין בערלין וועגן גרייזערס ארויסטריט אין זשענעווע

לאנדאן, 7 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער אמבאסאדאר און דער בריטישער שארזש ד'אפער אין בערלין האבען נעכטען געמאכט א דעמארש אין אויסערן־מיניסטעריום, אויסדריקענדיג די בעאונרוהיגונג פון זייערע רעגירונגען צוליב די ארויסטרעטונגען פון גרייזער'ן אין זשענעווע. גלייכצייטיג פרעגען זיי אן דער דייטשער רעגירונג וועגן איהר שטעלונג אין דער דאנציגער פראגע.

דער שטעל־פארטרעטער פון דייטשען אויסערן־מיניסטער נויראט, דער פארשטעהער פון אמט פארן אויסערליכע ענינים, דירעקטאר דיקהאף, האט ער־קלערט, אז די דייטשע רעגירונג וועט נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט וואס זאלען אריינטראגען א ווירווער אין דער אינטערנאציאנאלער לאגע.

די דאזיגע ידיעה האט די ענגלישע פרעסע היינט פערעפענטליכט אויף דעם ערשטען ארט.

***

פרעזידענט פון דאנציגער סענאט גרייזער האלט א נייע רעדע

דאנציג, 7 (טעלעפאניש)

היינט איז צוריקגעקומען קיין דאנציג פרעזידענט גרייזער. אויפ'ן וואקזאל האבען איהם אפגעווארט א גרופע פון עטליכע הונדערט מאן, הויפטזעכליך בעאמטע פון סענאט און פון דער קאמונאלער מאכט. זיי האבען גרייזער'ן געמאכט א אוואציע, אויף וועלכער ער האט געענטפערט מיט א רעדע, אין וועלכער ער האט אויסגעדריקט די אנשויאונג, אז די אוואציע, וואס מען מאכט איהם, בעווייזט, דאס זיין רעדע אין זשענעווע ענטשפרעכט די אינטערעסען פון דער דאנציגער בעפעלקערונג. אין דער פאליטיק — האט גרייזער געזאגט — קען מען נישט שטענדיג האנדלען אין הסכם מיט זיינע געפיהלען. מען דארף קודם־כל בעהערשען די נערווען. דער דאנציגער ענין איז קודם־כל א פראבע פון נערווען. מען דארף האבען דעם כח פון די נערווען, בכדי צו קענען איבערווארטען ביז עס וועט קומען א געהעריגער מאמענט און דאן ארויסזאגען דאס פאסיגע ווארט.

דאנציג, 7 (טעלעפאניש)

די דאנציגער צייטונגען „דאנציגער פאלקס־שטימע" און „דאנציגער פאלקסצייטונג" האבען פער עפענטליכט דעקלאראציעס פון די פעראייניגטע אפאזיציאנעלע גרופען (סאציאליסטען, צענטרום און דייטש־נאציאנאלע). די דעקלאראציע פראטעסטירט געגען די אויספיהרונגען פון פרעזידענט גרייזער אין זשענעווע. ביידע צייטונגען זענען קאנפיסקירט.

א אפעל פון נעגוס צום ענגלישען פאלק

לאנדאן, 7 (ספ. טעל.)

נאכדעם ווי דער נעגוס איז צוריקגעקומען קיין לאנדאן, האט ער אפגעהאלטען א געשפרעך מיטן אביסיניען איז נישט אויסגעלאשען געווארען, אפע־מין, בעת וועלכען ער האט בעשטעטיגט דעם טעקסט פון אויפרוף, וואס די אביסינישע פארשטעהערשאפט האט בעשלאסען ארויסצוגעבען צום ענגלישען פאלק. דער אויפרוף שטרייכט אונטער צווישען אנ־דערן, אז דער ווידערשטאנד געגען איטאליען און אביסיניען איז נישט אויסגעלאשען געווארען אפע־לירענדיג צום גערעכטיגקייטס־געפיהל פון ענגלי־שען פאלק רופט דער אויפרוף צו פראקלאמירען א זאמלונג בכדי צו שאפען א פאנד צו פערטיידיגען אביסיניען.

לויט ביז איצט נישט בעשטעטיגטע ידיעות האט דער נעגוס בדעה אין די נאהענטסטע וואכען צו פאה־רען קיין אביסיניען, אין דעם מערב'דיגען טייל, וואס איז נישט פארנומען דורך די איטאליענער. א טייל פון דער ענגלישער פרעסע מיט'ן „דיילי הע־ראלד" אין דער שפיץ בעציהט זיך גינסטיג צו די שריט פון דער אביסינישער פארשטעהערשאפט.

פראנצויזישע רעגירונג וועט נישט דערלאזען צו אונרוהען

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

דער אויסערן־מיניסטער אבראיאנגרא האט ער־קלערט, אין שייכות מיט די שבת'דיגע געשעהע־נישען ביים קבר פון אומבעקאנטען זעלנער, — וואו בעוואוסט 8000 מיטגלידער פון די אויפגעלעזטע פאטריאטישע האבען געפרובט איינצוארדנען א דעמאנסטראציע — אז די רעגירונג וועט נישט ערלויבען אונטער קיין שום בעדינגונגען ארויס־צורופען אונרוהען אין פאריז.

די רעגירונג האט בדעה צו פייערן דעם 14 יולי מיט דער גאנצער פראכט, לויט דער ער־קלערונג פון מיניסטער וועט אין דעם טאג פאר־קומען א מיליטערישער פאראד. די רעגירונג וועט אבער נישט ערלויבען צו שטערען די אפיציעלע פייערליכקייטען דורך מאניפעסטאציעס מצד די נאציאנאליסטישע עלעמענטען.

Dr. med
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-20.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

אכטונג אכטונג
100־טער מענשען
האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע
היגיענישע טאפטשאנעס,
מאזעטקעס און מאטראצען
ווי אויך פערשידענע טאפעציר־ארבייט
זענען נאר צו בעקומען אין דער 1־טער לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעבעסערטע היגיענישע טאפטשאנען און מאטראצען
„ZURMA" א. פ.
אינה. ל. מרוז
Łódź, Cegielniana 58
סאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט. זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע־זאל
פאר אומבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער־שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגער־זשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אוונד אויף נארוטא־וויטשא 13. —::— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

אויערן, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע פראקטיקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישעס פון 9—2 און פון 4—8 אוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און א־ערדי פאטאגראפיעס

גינעקאלאגישער אמבולאטאריום
ביים
„לינת הצדק"
צעגעלניאנא 17,
טעל. 115-11
איז טעטיג יעדען טאג פון 9—10 פריה און פון 3—4 נאכמ.
אונטער דער לייטונג פון די בעסטע ערצטליכע ספעציאליסטען.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר לונגען, האַרץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5 8—9 אוו.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגי־שען קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.
נעהמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אוונט

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לומאמירסקא 4, טעל. 184-78
נעמט אן פון 8—10 פרי, פון 1.30—4 נ"מ און פון 6—7 אוונד.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
פאלודניאווא 2, טעל. 114-36
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—7 נאכמ.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9—1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

טיף ערשיטערט צוליב'ן טראגישען טויט פון אונזער אונפערגעסליכען ליבען קוזין
נ"ע חיים קינרוס
דריקען מיר אויס דער שווערגעטראפענער פאמיליע אונזער אויפריכטיגסטען בייליד.
דוד קינרוס און פרוי.
יוסף קינרוס און פרוי.
ראובן קינרוס און פרוי.
אינז. לייזעראוויטש און פרוי

מיין פריינדין פרל.
רוזשא ליבעסקינד
אין איהר גרויסען צער, מיין אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל.
מ. רייך.

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזערע ליבע פריינד פרייליין רוזשע און נעשוויסטער ליבעסקינד צוליב דעם טויט פון זייער אונפערגעסליכער
מוטער נ"ע
זייט געטריסט!
ליבל לייזעראוויטש און פרוי.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די עלטסטע
היטעל!
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

זונטאג, דעם 5/7 1936 האט מען געשטעלט א מצבה אונזער זעליגען מאן און פאטער
לייזער זלמן באטט נ"ע
רויזע באטט און קינדער
יוסף ראטשטיין און פרוי

Dr. J. LUBICZ
כירורג און ארטאפעד
צוריקגעקעהרט.
9 פאלודניאווא 9

Dr.
Szymon Grynberg
ווישניאווא גורא
(Willa Cyka) טעל. 26
נעמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58
און פון 1—2 און פון 5—6 נאכמ.

ווארנונג
צו די לאדזער סוחרים און פאבריקאנטען!!
אזוי ווי איך בעזיץ פראטעסטען פון
מ. גראסמאן (ווארשא)
מיטאינהאבער פון דער פירמע
אכטונג און גראסמאן, ווארשא, גענשא 10
ווארען איך די אלע נישט צו נעהמען פון דער אויבענדער־מאהנטער פירמע קיין וועקסלען;
ש. לעווי.

אכטונג, פארבען־הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע פארבען־געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעווגאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

וויכטיג פאר אלע!
דרוקעריי
בראמבערג
8 — לאדז — 8
צעגעלניאנא
טעלעפאן 255-09.
טריקאטאזש־פוטהים טריקא־עטיקעטען
שטרימף־פאבריק. שטרימף־באנדעראלען
וועש־פאבריקען. פערשיר. עטיקעטען און טוטען
קאנפעקציאנערען טיטען־עטיקעטען
שניידער־מייסטער מאס־ביכער
בעקער־מייסטער ברויט־צעטלען
בריעפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה־קארטען צו ביליגע פרייזען.

ענגלאַנד איילט צו דעם טעמפּא פון איהרע מיליטערישע בעוואַפענונגען

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

דרויסער דערוויסט זיך, אַז דער טעמפּאָ פון פאַרשטאַרקען די נאַציאָנאַלע פאַרטיידיגונג זאָל צו־געאיילט ווערען. דאָס געזעץ וועגען די צוגאָב־קרעדיטען וועט אַריינגעטראָגען ווערען דעם קומענדיגען דאָנערשטאָג. די דאָזיגע קרעדיטען וועלען בעשטימט ווערען נישט נאָר אויפ'ן פלאָט, נאָר אויך פאַר דער אַרמעי און לופט־פליהעריי. עס ווערט פאַרגעזעהען, אַז די אַלגעמיינע סומע פון די דאָזיגע קרעדיטען וועט איבערשטייגען 30 מיל יאָן פונט שטערלינג, אנשטאט די 20, וואָס זענען פאַרגעזעהען אין בודזשעט.

די ענטוויקלונג פון דער איירעפּאעישער לאַגע זאָל האָבען איבערצייגט די מיניסטאָרען וועגען דער נויטווענדיגקייט צו שטעלען אויפ'ן ערשטען אָרט די פראַגע פון דער נאַציאָנאַלער פאַרטיידיגונג, נישט קוקענדיג אויף די ריקזיכטען פון גלייכ־געוויכט פון בודזשעט.

די קאָנפערענץ פון די לאָקאַרנער מלוכות

וועט פאָרקומען אין בריסעל — דעם 22־טען יולי

בריסעל, 7 (ספּ. טעל.)

לויט אינפאָרמאַציעס פון גוט־אינפאָרמירטע קרייזען, וועט די קאָנפערענץ פו' די לאָקאַרנער מלוכות פאָרקומען אין בריסעל, און נישט ווי מען האָט פריהער געמיינט, אין אַ בעלגישען קור־אָרט

אמבאסאדאר לוקאשעוויטש

ביים פראַנצויזישען אויסערן־מיניסטער

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

אויסערן־מיניסטער דעלבאַ האָט היינט אויפגע־נומען דעם נייאַמאַנירטען אַמבאַסאַדאָר לוקאשע־וויטש, וועלכער האָט דעם מיניסטער איבערגעגעבען אַ אַבשריפט פון זיינע בעפולמעכטיגונגס־בריף.

די הייטוועהר איינגעגלידערט אין „פּאַטריאָטישען פראָנט"

ווין, 7 (ספּ. טעל.)

לויט אַ בעפעהל פון פירשט שטאַרהעמבערג איז די גאַנצע טיראָלער הייטוועהר איינגעגלידערט גע־וואָרען אין „פּאַטריאָטישען פראָנט".

ריזיגע היזקות אין דער לאַנד־ווירטשאַפט

צוליב די היצען אין אַמעריקא

טשיקאַגאָ, 7 (ספּ. טעל.)

צוליב די אומגעוועהנליכע היצען האָט די לאַנד־ווירטשאַפט פון די פעראייניגטע שטאַטען געליטען גרויסע היזקות. ביז איצט ווערט דער שאָדען שוין אָפּגעשאַצט אויף 300 מיליאָן דאָלאַר. אין טשי־קאַגאָ איז אין משך פון די לעצטע 24 שעה גע־שטאָרבען פון זונען־שלאַגען 23 פּערזאָן.

דער האַרמאַט פון פולקאַוויק בעלאַנזשער

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

אין שייכות מיט דעם אַלאַרמירענדען אַרטיקעל פון העטרי דע קעריליי, וועלכער האָט זיך אין אַ אַר־טיקעל פון „עקאָ דע פּאַרי" זיך אָפּגעגעבעשטעלט דעם פּראָיעקט פון לופט־פליה מיניסטער מיטצוטיי־לען דער סאָוויעטישער רעגירונג דעם פּלאַן פון אַ נייעם האַרמאַט געגען אַעראָפּלאַנען האָט דער קאָנ־סטרוקטאָר פון דעם האַרמאַט פולקאַוויק בעלאַנזשער ערקלערט, אַז ער וועט זיינע פּלאַנען איבערגעבען דעם לופט־פליהער מיניסטעריום נאָר דאַן, אויב ער וועט בעקומען אַ געהעריגע גאַראַנטיע, אַז זיין ער־פינדונג וועט בלייבען דאָס אויסשליסליכע אייגענ־טום פון דער פראַנצויזישער אַרמעע.

געענדיגט זיך דער שאַך־טורניר אין טשענסטאָכאָוו

שפּירא פון לאָדז בעקומען דעם ערשטען פּרייז

טשענסטאָכאָוו, 7 טעלעפאָניש)

היינט איז פאַרענדיגט געוואָרען דער עלימי־נאַציע־שאַך־טורניר. אויפ'ן ערשטען אָרט האָט זיך אַרויסגערוקט און גענומען דעם ערשטען פּרייז שפּיראָ (לאָדז) מיט 11 ½ פונקטען. שעכטער (עמ־בערג) און גערשטענפעלד (לאָדז) האָבען דערגרייכט צו 9½ פונקטען. עס איז אָנגעווענדעט געוואָרען דער סיסטעם פון בערגער—זאָנענבערג און דאָס צווייטע אָרט איז אָנערקענט געוואָרען שעכטערן. דאָס דריטע געשטענפעלדין.

אַלע דריי וועלען אַ חוץ די פּרייזען האָבען דאָס רעכט צו בעטייליגען זיך אין טורניר וועגען דער מייסטערשאַפט פון פוילען אַפּרן לויפענדען יאָר.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט,־געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן
פּיעטריקאָווער 161. טעל. 245-21
פראָנט דריטער שטאָק
פון 11 פריה ביז 3 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 11 ביז 1 מיטאָג
פאַר פרויען אַ באַזונדער וואַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 צווייר

פראַנצויזישער סענאַט אויסגעדריקט צוטרוי פרעמיער בלום'ס רעגירונג

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאַט האָט זיך ענטוויקעלט אַ דיסקוסיע וועגען דער איבערליכער פּאָליטיק פון דער רעגירונג פון פּרעמיער בלום.

די דיסקוסיע האָט זיך עפענט מיטן אָננעה מען דעם פאָרשלאַג פון די סענאַטאָרען ביענוועני, מאַרטען, קאַיאָ, סטעג, העגרי בעראַנושער. דער פאָרשלאַג שטרייכט אונטער, אַז דער סענאַט האָט צוטרוי צו דער רעגירונג אין דער פראַגע פון פאַרזיכערן די עפענטליכע רוה ביי דער גלייכצייטי גער אפהיטונג פון ד ירעפּובליקאַנישע רעכט.

בעת דער דיסקוסיע האָט אויך גענומען אַ וואָרט דער אינערן־מיניסטער סאַלאַנגראָ, וועלכער האָט צו. אַגד. ערקלערט, אַז דאָס אָקופּירען פאַ־בריקען, איז אַ מיסברויך מיט'ן שטרייק־רעכט.

נאָך סאַלאַנגראָס רעדע איז פאָרגעקומען אַ אָפּשטימונג איבערן פאָרשלאַג, וואָס דריקט אויס צוטרוי דער רעגירונג.

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

נאָכן פאַרענדיגען די זיצונג פון סענאַט איז דער אינערן־מיניסטער אַוועק צום פּרעמיער בלום און איהם אָפּגעגעבען אַ בעריכט. דער מיניסטער האָט פאָרגעשטעלט די ערקלערונגען, וואָס ער האָט אָפּגעגעבען אין סענאַט. די ערקלערונג האָט געפינען דעם הסכם פון פּרעמיער. דאַן האָט דער מיניסטער סאַלאַנגראָ איבערחזרט די ערקלערונג דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער אַרבייטער־פעדע־ראַציע ווי אויך פאַר די דעלעגאַטען פון דער גענעראַלער אַרבייטער־פעדעראַציע.

די ענגליש־עגיפּטישע פאַרשטענדיגונג

וועט שוין אונטערגעשריבען ווערען אין די נאָהענסטע טעג

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

אין די בריטישע רעגירונגס־קרייזען הערשט צו־פריהדענהייט צוליב דעם הסכם, וואָס איז דערגרייכט געוואָרען צווישען ענגלאַנד און עגיפּטען. אויפ'ן יסוד פון דאָזיגען אָפּמאַך וועט ענגלאַנד נישט אויס האַלטען מעהר אין קאַאירע קיין גאַרנ־זאָן. עגיפּטען בעקומט דעם ענגלישען הסכם צו פאַרגרעסערן די עגיפּטישע אַרמעע אויף 8000 מאַן, דערפיי וועט ענגלאַנד צושטעלען דער דאָזיגער אַרמעע אינסטרוק־טאָרען און קריגס־מאַטעריאַל.

אנשטאָט דער עוואַקואַציע פון קאַאירע, וועט ענגלאַנד האָבען דאָס רעכט בעדייטענד צו פאַרשטאַר־קען איהרע לופט־כוחות אין עגיפּטען און וועט אַל־זאָ הערשען אין עגיפּטען אין דער לופט. דאָס בריטי־שע יבשה־מיליטער וועט קאָנצענטרירט ווערען ביים סועץ־קאַנאַל. צווישען ענגלאַנד און עגיפּטען וועט געשלאָסען ווערען אַ אָפּמאַך און עגיפּטען וועט נישט שליסען קיין שום אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַ־כען אָהן ענגלאַנד'ס הסכם.

דאָס אונטערשרייבען פון אָפּמאַך ווערט ערוואַרט אין די נאָהענטסטע טעג.

ערד־ציטערניש אין פּערסיען

12 דערהרג'עטע — 50 שווער פארוואונדעטע

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

פון טעהעראַן מעלדעט מען, אַז אין אַ סך קרייזען פון איראַק האָט מען נעכטען געפיהלט אַ ערד־ציטערניש. אַמטליכען האָט געליטען די שטאָט און קרייז באַנאַן הינטער קיגואַנד, וואו הינטער די רו־אינען פון די צושטערטע הייזער זענען דערהרגעט געוואָרען 12 פּערזאָן, 50 זענען שווער פאַרוואונ־דעט געוואָרען.

לויה פון סטעפאַן לוקס

זשענעווע, 7 (יט"א טעל.)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען די לויה פון דעם יודישען זשורנאַליסט סטעפאַן לוקס, וועלכער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד אויף דער זיצונג פון דער פעלקער־ליגע. עס האָבען זיך אין דער לויה בע־טייליגט זשורנאַליסטען פון דער גאַנצער וועלט.

ראַבינער פּאָליאַקאָוו האָט געהאַלטען אַ ריהרענ דע רעדע. ער האָט צו. אַגד. געזאָגט, אַז דער פרייוויליגער טויט פון סטעפאַן לוקס איז אַלס עסטרייכישער זעלבער צוויי מאָל פאַרוואונדעט געוואָרען. ער האָט אויסגעמיטען דעם טויט בכדי שפּעטער זיך אַליין צו ברענגען אַלס קרבן. זיין טאַט איז ער בע־גאַנגען מיט'ן ציל אויפצוטרייסלען די הערצער און געוויסען פון די איירעפּאעישע פעלקער איבער'ן גורל פון זיינע אומגליקליכע ברידער.

עס האָט אויך געהאַלטען אַ רעדע דער פאָר־זיצענדער פון די אויסלענדישע זשורנאַליסטען אין זשענעווע ראָבערט דעל.

העלעניזם און יודאַיזם — די צוויי עלטסטע ציוויליזאַציעס פון דער וועלט

דאַנק־בריף פון מאיר דיזענגאָף צום בירגערמייסטער פון סאַלאָניקי

סאַלאָניקי (יט"א) דער בירגערמייסטער פון סאַלאָניקי, ניקאָלאַס מאַנאָס, האָט בעקומען פון תל־אביב'ער בירגערמייסטער מאיר דיזענגאָף אַ בריף מיט אויסדרוקען פון דאַנק פאַר דער בעגריסונג פון דער שטאָט סאַלאָניקי צום תל־אביב'ער מזרח־יריד. העלעניזם און יודאַיזם — שרייבט מאיר די־זענגאָף — זענען די צוויי עלטסטע ציוויליזאַציעס פון דער וועלט, און תל־אביב איז שטאָלץ אויף דער סימפּאַטיע פון גריכענלאַנד. איך בעגריס אייך און אייער שטאָט אין נאָמען פון 10 טויזענד סאַלאָני־קער יודען אין תל־אביב, וועלכע לייסטען אַזעלכע גרויסע דינסטען פאַר דעם תל־אביב'ער פּאָרט.

אנטיסעמיטיזם ווערט פאַראורטיילט אין דעם קאַנאַדישען פּאַרלאַמענט

מאָנטרעאַל, (יט"א). די אַנטיסעמיטישע טעטיגקייט אין קאַנאַדע, בעזונדערס אין קוויבעקער פּראָווינץ, איז שאַרף אַטאַקירט געוואָרען אין פעדע־ראַלען פּאַרלאַמענט פון קאַנאַדע בעת ס'איז פאָרגע־קומען די דיסקוסיע איבער דעם ביל וועגען דער „באַנק אָוו קאַנאַדע".

דער ביל וואָס איז בעגריינדעט געוואָרען דורך דעם יוסטיץ־מיניסטער ערנסט לאַפּאַינט, האָט געלויי־טעט, אַז די באַנקנאָטען פון דער „באַנק אָוו קאַנאַ־דע" זאָלען זיין געדרוקט אין ביידע שפּראַכען, ענג־ליש און פראַנצויזיש, כדי צופרידענצושטעלען דער פראַנצויזישער בעפעלקערונג און קוויבעקער פּראָ־ווינץ. אייניגע ענגליש שפּרעכענדע דעפּוטאַטען זע־נען אַרויסגעטראָטען געגען דעם ביל און דערביי האָט זיך ענטוויקעלט אַ שטאַרקע ראַסען־דעבאַטע.

די קאָנפערענץ אין מאָנטרע

מאָנטרע, 7 (ספּ. טעל.)

דער ענגלישער קאָנטר. פּראָיעקט, וואָס איז היינט אָנגענומען געוואָרען אַלס יסוד פון דער דיסקוסיע אויף דער קאָנפערענץ וועגען די ים־דורכגוסען, זאָגט פאַר, אַז אין פאַל פון אַ מלחמה — ווען טערקיי זאָל בלייבען נייטראַל — וועלען די מלוכות, וואָס פיהרען די מלחמה קענען שיקען אויפ'ן שוואַרצען ים קריגס־שיפען אָהן בעגרענצונ־גען. אַ חוץ דעם וועט די קאָמיסיע פאַר די דורכ־גוסען בלייבען צוליב סטאַטיסטישע אינפאָר־מאַציע.

לויה פון אובער־ראַבינער פּויכטוואַנג

וויען, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען די לויה פון אויבער־ראַבינער ד"ר פּויכטוואַנג. די לויה האָט געטראָגען אַ פייערליכען כאַראַקטער. עס זענען געווען פאַרטרעטען פאָרשטעהער פון דער רעגירונג.

קאָנצענטרירטער אַנגריף אויף די וויכטיגסטע טעראָריסטען־נעסטען

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

די פּרעסע טיילט מיט, אַז עס ווערט איצט גע־פיהרט אין ארץ ישראל אַ קאָנצענטרירטער אַנגריף אויף די טעראָריסטען־נעסטען אין די געגענד שכם—טול־כרם, וואו עס האַלטען זיך אויף דאָס רוב באַנ־דעס. אויב די דאָזיגע אַקציע וועט געלונגען, וועט אינגיכען צוריקגעשטעלט ווערען די אָרדנונג.

אין קאַמף מיט די אַנשטעקענדע קראַנקהייטען ביי יודען

וואַרשאַ (יט"א) דאָס אַמבולאַטאָריום פון אגודת ישראל (מוראַנאָווסקאַ 26) טיילט מיט, דאָס אין צוזאַמענהאַנג מיט די איצט פאַרשפּרייטע אַנ־שטעקענדע קראַנקהייטען ווערען דורך דעם אַמבו־לאַטאָריום אַרויסגעשיקט דאָקטוירים צו קראַנקע אַהיים. דאָס אַמבולאַטאָריום מאַכט אויך פאַר קליי־נע אָפּצאָהלונגען אַלערליי אַנאַליזען, ווי אויך פאַר־היטונגס־איינשפּריצונגען געגען טיפוס, דיפטעריט, שקאַרלאַטין א. אז. וו. דאָס אַמבולאַטאָריום איז אָפען פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.

דעלעגאַציע פון אגודת־הרבנים ביים בילדונגס־מיניסטער וועגען דעם שחיטה־געזעץ

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

אַ דעלעגאַציע פון פאָרשטעהער פון „אגודת הרבנים" איז היינט געווען ביים בילדונגס־מיניס־טער שווינטאָסלאַווסקי און האָט מיט איהם קאָנ־פעריהט וועגען דעם שחיטה־געזעץ. די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס דאָס שחיטה־געזעץ טרעט שוין אינגיכען אריין אין קראַפט, איז די יודישע בעפעלקערונג שטאַרק בעאונ־רוהיגט, ווייל עס וואָלט בעדייט אַ חורבן פון רעל־יגיעזען יודענטום. עס וועט פאַר יודען אונמעגליך מאַכען צו עסען פלייש.

די דעלעגאַציע האָט געבעטען דעם מיניסטער, אַז ער זאָל ווענדען די אויפמערקזאַמקייט דערויף, דאָס די אויספיהר־תקנות זאָלען געענדערט ווע־רען.

דער מיניסטער האָט אויפמערקזאַם אויסגעהערט די דעלעגאַציע און האָט ערקלערט, אַז דאָס שחיטה געזעץ, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען דורך די נע־רעגירונגס קערפּערשאַפטען קען נישט געענדערט ווערען. דאַגעגען וועט ער זעהן עפּעס צו טון אין די ראַהמען פון די אויספיהר־תקנות, אויף וויפיל עס וועט זיין מעגליך צו בעריקזיכטיגען די פאָ־דערונגען פון די יודען.

די דעלעגאַציע איז אַוועק פון מיניסטער און עס איז תיכף פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דעם קאָמיטעט פאַר דער שחיטה אָפּוועהר־אַקציע.

מען גלויבט, אַז פּראַקטיש וועט דאָס געזעץ אין די ראַהמען פון די אויספיהר־תקנות געענדערט ווע־רען לטובת די יודען.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, וועגערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

דער ייד. גייסט לאזט זיך נישט בעהאלטען

צווישען די דריי פּרעמיערען פון די גרויסע מלוכות וואָס בעטייליגען זיך איצט אין די בעראַטונגען אין זשענעווע מכוח די העבעשע וועלט־פּראָבלעמען, זענען צוויי יודען: בלום און ליטווינאָוו.

די דאָזיגע צוויי יודישע פּרעמיערען זענען ביידע צוליב זייער וועלט־בענעהם, אדורכגעדרונגען מיט אידעאַלען פון אוניווערסאַליזם און פון באחרית־הימים. זענען ביידע נישט קיין שאָוויניסטען און מיליטאַריסטען, נאָר אינטערנאַציאָנאַליסטען און פּאַציפיסטען, און הגם לעאָן בלום, דער פראַנצויזישער פּרעמיער־מיניסטער, האָט אין זיין רעדע בענוצט די באַנאַלע פראַזע: „ווילסט איהר שלום, מוזט איהר זיין גרייט צו מלחמה!“ איז פונדעסטוועגן קלאָר פאַר אַלעמען, אָהן שום ספק, אַז אין תוך און אין עצם וויל ער מאַכען שלום און נישט מלחמה; סיי אין דער פראַגע פון סאַנקציעס כלפּי איטאַליען און סיי אין די בעציהונגען צווישען זיין לאַנד און דייטשלאַנד זענען אַלע זיינע פּלאַנטען און שטרעבונגען געווענדעט נאָר אויף צו פערשטאַרקען דעם שלום אין דער וועלט.

די דערשיינונג פון דיזאָזיגע צוויי יודען אויף דער אַרענע פון דער וועלט־פּאָליטיק וואָלט געקענט זיין פאַר אונז אַ שטיקעל טרייסט פאַר אַלע אונזערע צרות און פּורעניות. אמת, זיי ביידע זענען אויסגעוואַקסען נישט אַלס יודען און נישט דורך יודען, אָבער די זעלביגע אַטמאָספערע וואָס קען געבען די מעגליכקייט פאַר און וואַקס און אויפבליה פאַר אונזערע יודישע גדולים, קען דאָך אויך לאָזען אַטעמען און וואַקסען גרעסערע מאַסען געוועהנליכע דורכשניטליכע יודען און ווען מיר דערמאָהנען זיך, אַז די דאָזיגע צוויי זענען נישט קיין פעראיינצעלטע צופעליגע אויסנאַהמעס. אַז ס'איז אויך פאַראַן אין ניו־יאָרק אַ גובערנאַטאָר לעהמאַן, וואָס איז אויפגעוואַקסען אויף דער אַלגעמיינער דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, און אויסטראַליען אַ יודישער גענעראַל־גובערנאַטאָר אייזיקס, וואָס איז אויסגעוואַקסען אין דער אַראַנזשעריע פון דער ענגלישער פּאָליטיק, אַ סך הערבערט סעמיועל אין דער בריטישער מעטראָפּאָליע און נאָך כהנה וכהנה, וואָלטען מיר באמת געקענט אַ ביסעל זיך דערמינטערען פון אונזער טרויער איבער די שרעקליכע נגישות, וואָס שטיקען אונז אין אַ טייל יודישע קיבוצים.

נו, וואָרנט מען אונז אָבער, מיר זאָלען מיט בלומען זיך נישט טרייסטען, ווייל דאָס איז בלויז אַ ליקיון דיונה, וואָס איז היינט אויסגעוואַקסען און מאָרגען וועט ער פערוויאַלען, און דעמאָלט, סטראַשעט מען אונז, העמאָלט וועט דער כלל־ישראל בעצאָהלען פאַר דאָס ביסעלע נחת, וואָס מיר האָבען פון איהם געהאַט.

און דער עיקר וואָרענט מען, אַז יודען זאָלען בכלל נישט פערגעסען זיך מיט פרעמדע ווייגערטנער, זאָלען בעסער אָפּהיטען זייער אייגענעם כרם, וועלען זיי פערשפּאָרען אַזעלכע טראַגישע דערפאַהרונגען ווי אין דייטשלאַנד, למשל.

איז, מילא, די שוואַרצע נבואה וועגען בלום'ען וואָלטען מיר געקענט דערוויל אַרויסלאָזען, ווייל עס איז נאָך בכלל נישט טעררונטען אַז די פינסטערניש מוז דווקא אין דער וועלט טריאומפירען און אַז יודען מוזען דווקא זיין די כפּרה־הינדעל פאַר גלענצענדיגען פּאָליטישען אויפשטייג פון איין יודען אין לאַנד, ווי ס'איז געווען אין דייטשלאַנד, וואו דאָס …ישער פאָלק האָט בעצאָהלט פאַר דער פּאָליטיק פון ראַטענויען.

וויכטיג איז אָבער די פראַגע, צי דאַרפען מיר מאַכען צוריק אַריינקריכען אין געטאָ און אָפּזאָגען זיך פון איטליכער בעטייליגונג אין דער אַרבייט אויף אַלגעמיינע געביטען, דאָ האַנדעלט זיך נישט בלויז וועגען פּאָליטיק, נאָר אויך וועגען ליטעראַטור, קונסט, טעאַטער און אַלע בעוועגונגען וואָס רוקען די מענשהייט ווייטער צום פּראָגרעס. זאָלען מיר מאַכען פון אַלץ זיך אָפּזאָגען און זיך פערשליסען אין די ד' אמות פון יודישקייט?

קיין זיכערע תרופה פאַר איזאָלאַציע און פערשווייגענקייט איז עס נישט. וואָרום אַט איז פאַראַן אַ פאָלק, וואָס זיצט אויך ווי פערוקט אין אַ געטאָ, אין אַ קליין לענדעלע פון סקאַנדינאַוויען, און זיינע גדולים שרייבען נאָר אויף זייער שפּראַך און נאָר וועגען זייערע היימישע ענינים און פונדעסטוועגען אין די נאָרוועגישע [illegible]־ליטעראַטור האָט אַרויסגעגעבען אַזעלכע גאונים ווי איבסען, ביערנסאָן, אַנדערסען און בראַנדעס (אַגב, טאַקע אַ יוד) האָט זייער גרויסקייט זיך אַרויסגעשפּאַרט איבער די גרענצען פון זייער לאַנד און שפּראַך און זיי זענען געוואָרען וועלט־גאונים.

אַזוי אויך דער שפּאַנישער איבאַנעס, דער אינדישער טאַגאָרע און נאָך אַנדערע אַ סך, געווען אַ צייט, ווען דער בעהערשער פוגם וועלט־גערראַנס, דער פען־טאַון פון אַלע פעלקער איז געווען דער פאַרשטעהער פון דער ווילדער האַלב־אַזיאַטישער צאַרישער רוסלאַנד, לעוו טאָלסטאָי.

אַ מערכה, די יודישע געטאָ־לופט דריקט און שטיקט אַזוי שטאַרק אונזער אייגענע געוואַקסען, אַז זיי ווערען איינגעשרומפען און דער טאַלאַנט אַנטפּלעקט זיך אין אַ קלענערער מאָס, ווי ער וואָלט געקענט אויסוואַקסען אונטער ברייטע פרייע הימלען.

צי דאַרפען מיר זיך אָבער פרייען דערמיט און רעקאָמענדירען אונזערע היינעס און בערנעס און אויערבאַכס און פייכטוואַנגערס, זיי זאָלען ווערען ילג'ס און פּרצ'ס און פרישמאַנס און סאָקאָלאָווס און אַטשאַקאָלסקי זאָל ווערען אַ המציימאַגע, אַ ליליען?

אונזער רעקאָמענדאַציע וועט דאָ גאַרנישט העלפען, ווייל די היינעס און בערנעס ווי אויך די פּאָליטיקער אויפן שטייגער פון בלום און ליטווינאָוו, ווערען אויף מעכטיגע שטראָמען פון אידעאישע בעוועגונגען אַרויסגעטראָגען פון דער ענגער געטאָ־געסעל אין דער ברייטער וועלט אַריין, וואו זיי גיסען זיך צונויף מיט די אַלגעמיינע שטראָמען.

אָבער אויב אפילו זיי וואָלטען צופעליג געבליבען שטעהן אין סטעמפּען יודישען ווינקעל, קען דאָך אויך דאָ שלום אַש מיט זיינע ווערק אַדורכברעכען אַלע באַריערען און פערנעהמען מיט געוואַלד אַ פּלאַץ אין דער אוניווערסאַלער ליטעראַטור און סצענע, און אויך אויף איהם האָט מען שוין מרמז געווען אַז זיין „נאַפּ פון נקמה“ פערשפּרייט דעמאָראַליזאַציע, און אין דער אַמעריקאַנער ענגלישער ביהנע־וועלט האָט זיך שטאַרק געטומעלט וועגען דעם.

און אַז לעאָן בלום וואָלט געבליבען שטעהן אין יודישען ווינקעל, וואָלט אפשר פון איהם געוואָרען אַ ווייצמאַן, אַ אַרלאָזאָראָוו, יודישע הויך־פּאָליטיקער, וואָס האָבען אויך אויפגערודערט נעגען זייער פּאָליטיק די אַראַבישע וועלט און אויך דערפאַר קומט אויס „צו בעצאָהלען“ דעם גאַנצען פאָלק.

דער עיקר איז, אַז דער יודישער פאָלק האָט אַ צו שטאַרקע מענטאַליטעט, ער זאָל זיך קענען מיט איהר בעהאַלטען, ער אַליין מיט זיין ישעיה הנביא איז דער גרעסטער האָרן אין אויג פון דער וועלט, און אַלצאַיינם אויף וועלכער שפּראַך און אויף וועלכען געביט דער יוד זאָל נישט אַנטפּלעקען זיין מהות, איז אין שטענדיג אוניווערסאַל און באחרית־הימימדיג און וועט אַזוי שוין בלייבען.

פ. ק.

די צושטערונג פון יפו —

דער אנהויב פון צוזאַמענברוך פון אַראַבישען גענעראַל־שטרייק

פון סט. געלבאַרד

שוין כמעט דריי חדשים ווי עס דויערט דער אַלגעמיינער שטרייק פון די אַראַבער אין ארץ־ישראל. 12 לאַנגע וואָכען געפינט זיך דאָס דאָזיגע לאַנד אין פייער פון קאַמף, וואָס איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך די אַראַבישע טעראָריסטען און נאַציאָנאַליסטען. וואָס געפינען זיך אין דער האָפנונג אַרויסצוטרייבען ארץ־ישראל פון די יודישע הענד. אומזיסט זענען אָבער געווען די קאַמפּען נוצלאָז זענען געווען די קרבנות אין געלד, געוועהר און אין... אַראַבישע מענשען לעבענס. די מאַנדאַטאָר־מאַכט האָט האַרט און אומבויגזאַם פערטיידיגט איהר פּאָזיציע אין ארץ ישראל און איהר פונדאַמענטאַלע זייט — די יודישע בעפעלקערונג. און ווען די ערשטע אַראַבישע קוילען און באָמבעס זענען געוואָנדעט געוואָרען אויפ'ן ענגלישען מיליטער בריטישע אַמטען און אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך, וואָס ווערען אַדמיניסטרירט דורך די ענגלענדער — האָט די מאַנדאַטאָר מאַכט אָנגעהויבען ענערגיש צו רעאַגירען, און אייגענטליך אָקעגען יודען דער אַלס צואַקסענדען זיך מאַכטמאַדאַנישען טעראָר. אַ סיגנאַל צו דער אַקציע איז געווען די באָמבע וואָס זענען געוואָרפען געוואָרען אויפ'ן האַנגאַר פון לופט־פליה פלאַץ אין לוד, שאָסען אויף די רעגירונגס בנינים אין עכו און אַ פּרוּב פון אַ אַטענטאַט אויפ'ן הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפּ דער לעצטער האָט זיך לאַנג געוואַקלט און אָפּגעשלעפּט מיט'ן אַרויסגעבען די אויסער־געוועהנליכע פאַראָרדנונגען. אין אָנהויב האָט ער געקוקט צווישען די פינגער אויף די בעוואָפענטע אַראַבישע באַנדעס, וואָס האָבען גראַסירט איבער אַלע וועגען פון ארץ־ישראל, אַזוי ווי ער וואָלט גאַרנישט בעמערקט די צאָהלרייכע סאַבאָטאַזש אַקטען, וואָס האָבען גורם געווען ריזיגע היזקות. איבריג איז זיין פּאָליטיק געווען דורכזיכטיג פאַר אַלע וואָס קענען די געדרעהטע וועגען פון דער ענגלישער פּאָליטיק אויפ'ן מזרח בכדי צו פערפעסטיגען איהרע פּאָזיציעס אויפ'ן מיטעללענדישען ים האָט ענגלאַנד שוין פון לאַנג געשטרעבט איבערצוטראַנספאָרטירען איהר מיליטער פון עגיפּטען. וואָס האָט זיך פּאָליטיש אַלס מעהר זיך פערזעלבסטשטענדיגט,, קיין ארץ־ישראל, וואו לויט די עמפּפעהלונגען פון דער פעלקער־ליגע האָבען זיך געקענט געפינען נאָר קליינע קאַדרען ענגליש מיליטער. די אונרוהען אין ארץ ישראל זענען אַלזאָ געווען אַ גלענצענדער פּרעטעקסט צו קאָנצענטרירען די מיליטערישע כוחות פון עגיפּטען אין ארץ־ישראל. אָבער ווען דאָס איז געשעהן איז די לאַגע שוין געווען ערנסטער, ווי דאָס האָט פאָרגעזעהען די ענגלישע פּאָליטיק. דאָס ענגלישע מיליטער איז אַרויסגעשטעלט געוואָרען אויף אַ פייער פּרוּב. עס האָט געמוזט קעמפען אויף אַ אונבעקאַנטען און שווערען בערג־געביט מיט אַ עלעמענט, וואָס קען יעדעס שטעגעל אין די בערג און וועלכער עס האָט זיך גוט אויסבעהאַלטען בעת אַ גויט אונטער פעלזען און אין הייליגען פון וואו ער האָט בעקיועם בעשאָסען דעם געגנער.

איינציגווייז האָט זיך דער ענגלישער זעלנער בעקענט מיט'ן געביט און איצט פּאַטרולירענדיג די בערג האָט ביי די פיס אַ מאַשינען געוועהר און איבער'ן קאָפּ קרייזענדע אַעראָפּלאַנען, וואָס גיבען שנעל און ענטשידען אַ עצה מיט די באָמבעס.

פערשטעהט זיך, אַז ענגלאַנד קען זיך נישט ערלויבען אויף אַ צו לאַנג פערשלעפּטען קאַמף מיט די אויפשטענדיגע, עס איז פּשוט אונטער איהר כבוד אַזוי לאַנג צו שפּילען די קאָמעדיע און וועלכער די הויפּט־ראָלע פיהרט אויס דער אַראַבער, זי גיט זיך אָפּ אַ חשבון, אַז מען דאַרף זיך שוין ענערגיש אַ נעהם טון אונטערצודריקען די אונרוהען און צוריקצושטעלען די רוהה אין ארץ־ישראל, אויב נישט צוליב די יודען איז מינדעסטענס צוליב דער ריקזיכט אויף דעם אייגענעם פּרעסטיזש און אויטאָריטעט. דעם דאָזיגען מאָמענט האָבען די יודישע פּאָליטיקער פאַראויסגעזעהען. זיי האָבען געוואוסט, אַז פריהער אָדער שפּעטער וועלען די ענגלענדער מאַכען אַ סוף צו דער אַראַבישער אַנאַרכיע, וועלכע וועט מוזען געהעריג בעשטראָפט ווערען, זיי האָבען אויך פאַראויסגעזעהען, אַז זיי וועלען מוזען, פאַר זייער ריקזיכטסלאָזער לאָיאַליטעט, פאַר דער גלייכגעוויכט און רוהה, וואָס זיי האָבען אָבגעהיטען נישט קוקענדיג אויף די גרויסע פערלוסטען אין דער ווירטשאַפט און מענשען, געהעריג בעלוינט ווערען.

די רעוואָלטאַנטען האָבען נישט געלאָזט לאַנג אויף זיך וואַרטען. אין די לעצטע צוויי וואָכען האָט די ענגלישע קאָנטער־אַקציע אַריינגעטריבען די אַראַבישע נאַציאָנאַליסטען אין גרויסע שוועריגקייטען. אַראַבישע הייזער אין וועלכע מען האָט געפינען געוועהר, אָדער אַמוניציע זענען לויט'ן בעפעהל פון דעם אָנפיהרער תיכף אויפגעריסען געוואָרען אין דער לופט דורך דינאַמיט. אַזוי אַרום זענען אַ רייהע אַראַבישע שטאָט־טיילען אין פערשידענע פּונקטען פון ארץ ישראל אויסגעגליכען געוואָרען מיט דער ערד. אויף דעם סיסטעם פון אַרויפלעגען קאָלעקטיווע קאָנטריבוציעס אויף דערפער און ישובים און אפילו אַראַבישע שטעט האָט זיך פאַר דער ארץ־ישראל אַדמיניסטראַציע אַרויסגעוויזען פאַר אַ זעהר ווירקזאַם מיטעל. אַזוי אַרום איז געלונגען צום טייל בערוהיגען די אויפגעהעצטע אַראַבישע בעפעלקערונג, וועלכע איז פעראינטערעסירט, אַז די יודישע קאָלאָניעס וואָס געפינען זיך אין זייער שכנות זאָלען נישט ליידען. איצט זענען די סאַבאָטאַזש אַקטען נאָר די אַרבייט פון אונפעראַנטוואָרטליכע טעראָריסטישע עלעמענטען וואָס זייערע רייהען, ווי מען זעהט פאַר, ווערען איינציגווייז שמעלצען.

די אַראַבישע בעפעלקערונג, וואָס האָט זיך געפינען אין אַ פּאַכטקע אַ דאַנק איהרע פיהרער, וויל שוין נישט שטרייקען, וועגעטירען און הונגערען, זי וויל ווי אַמשנעלסטען עפענען די געשעפטען, איבער וועלכע עס הענגט שוין דער באַנקראָט, זי וויל אָנהויבען צו אַרבייטען, זי וויל רוהה און ברויט. די יודישע אימיגראַציע, וואָס האָט נישט געלאָזט נישט שלאָפען די אַראַבישע פיהרער, אינטערעסירט זיי זעהר ווייניג, און דער אַראַבישער בויפּט קאָמיטעט און אויבער־ראַט זענען געשטעלט געוואָרען פאַר דער אַלטערנאַטיווע: אָפּזאָגען דעם שטרייק און ערלויבען צו לאָזען אין בעטריעב די אַראַבישע אונטערנעהמונגען, אָדער איבערציהען די סטרונע און זיך אויסשטעלען אויף נאָר אַ גרעסערע קאָמפּראָמיטאַציע. בעזונדערס שוין איצט ברעכען זיך די אַראַבער מאַסענווייז אַרויס פון דער שטרייק אַקציע.

די פיהרער זענען צוגעדריקט געוואָרען צו דער וואַנד. די אַרבייט פון די אַראַבער אין חיפה'ער פּאָרט, אין ירושלים, נס־ציונ'ה און אין אַנדערע ערטער פון איין זייט און די ענערגישע קאָנטראַקציע פון די ענגלענדער פון דער צווייטער זייט — האָבען צוגעאיילט די דעציזיע דער שטרייק זאָל איבערגעריסען ווערען. צו בעדייט דאָס אַ פערענדיגונג פון דער סאַבאָטאַזש אַקציע אין ארץ ישראל איז שווער פאָראויסצוזעהען, בעזונדערס, אַז די טעראָריסטען גראַסירען נאָך אַלץ איבער'ן לאַנד און די מאַכט קען זיי נישט כאַפּען. יעדענפאַלס, וואָס אונטערליגט נישט קיין ספק, אַ גרויסע בערוהיגונג אין ארץ ישראל מוז איינטרעטען.

אויף ווי ווייט דער בעשלוס פון שטרייק קאָמיטעט איז געווען אַ איבעראַשונג פאַר די אַראַבישע נאַציאָנאַליסטען אַליין בעווייזט די מיינונג פון געוו. ירושלימער בירגערמייסטער און איינער פון די בעדייטענסטע פיהרער נאשאשיבי, וואָס ער האָט אַרויסגעזאָגט מיט איינציגע טעג אין אַ געשפּרעך מיט זשורנאַליסטען.

(סוף קומט)

דער „טשאַס“ וועגען דער „מאָראַלישער זייט פון יודישען פּראָבלעם אין פּוילען“

דער קאָנסערוואַטיווער „טשאַס“ האָט שוין ווי דער בעוואוסט פערזאָרגט דאָס יודישע פאָלק מיט אַ האַלב טוץ פּראָיעקטען וועגען אופן פון לעזען דאָס יודישע פּראָבלעם אין פּוילען. דעם אמתן פּרצוף פון די סאַנאַטאָרישע פּריצים האָט אָבער דער טשאַס אַרויסגעוויזען אַווערדענדיג אין נעכטיגען נומער „די מאָראַלישע זייט פון יודישען פּראָבלעם“, אַזוי הייסט דער אַרטיקעל אין „טשאַס“ אין וועלכען עס ווערט אויפגעוויזען באותות ובמופתים, אַז דאָס גאַנצע אומגליק פון די יודען שטאַמט דערפון וואָס זיי זענען אַוועק פון „דרך הישר“ און האָבען נישט אָנערקענט קריסטוס פאַר דעם „משיח“. דערפון נעהמען זיך די דעסטרוקטיווע אייגענשאַפטען פון זייער כאַראַקטער און מען דאַרף זיך דעריבער פון זיי דערווייטערען ווי פון דער פּעסט.

בכדי דאָס צו דערווייזען האָט זיך דער „טשאַס“ גענומען צו הילף צוויי אַרטיקלען, וואָס זענען פערעפענטליכט געוואָרען איינער אין „רוך קאַטאָליצקי“ פון גלח כעיערין קאָוואַלסקי, און דער צווייטער אין „פשעגלאָנד פּאָוושעכני“ פון גלח יאַן ראַזוואַראָווסקי.

דער „טשאַס“ פעררופט זיך אין אָנהויב פון אַרטיקעל אויף דעם בעקאַנטען הירטען־בריף, וואָס איז בשעתו פערעפענטליכט געוואָרען דורכ'ן פּרימאַס הלאָנד און גיט צו דערצו פאָלגענדע בעמערקונג:

„די מאָראַלישע זייט פון יודישען פּראָבלעם, צייכנט זיך אַלזאָ בולט אַן פאַר יעדען קאַטאָליק, מיר מוזען קעמפען מיט די יודישע איינפלוסען, וואָס שטעהען אין אַ סתירה צו דער קריסטליכער מאָראַל, דעם קאַמף מוזען מיר פיהרען דורך מאָראַלישע מעטאָדען, יודען וואָס וועלען אויפריכטיג און אויס איבערצייגונג איבערנעהמען אויף זיך דעם קריסטענטום דאַרף מען אָנערקענען פאַר אונזערע ברידער זייער יודיש בלוט קען נישט האָבען קיין שום השפעה אויף אונזער בעציהונג לגבי זיי, מיר מוזען אָפּוואַרפען אַלס נישט אין הסכם מיט דער קריסטליכער לעהרע די ראַסען דאָקטרינען.“

ציטירענדיג ווייטער דאָס אַרטיקעל פון גלח קאָוואַלסקי, וועלכער שרייבט, אַז די יודען האָבען פערנאַכלעסיגט די משיחישע אידעע, וואָס זיי זענען געווען איהרע טרעגער, דעריבער, וואָס זיי האָבען נישט אָנערקענט דעם קריסטענטום שרייבט דער „טשאַס“:

„די טראַגעדיע פון יודישען פאָלק, וואָס נעמט זיך פון נישט דערפילען די איהם אָנפערטרויטע וויכטיגע מיסיע איז די הויפּט־סיבה פון דער מאָראַלישער צעפאַלענקייט, וואָס די יודען פערשפּרייטען צווישען די פעלקער. דעריבער איז די יודישע פּראַגע, ווי דאָך שטעלט פעסט דער גלח ראַזוואַראָווסקי „קודם כל און אין דער ערשטער רייהע אַ פּראַגע, וואָס איז פערבינדען מיט דער קריסטליכער קולטור, מיט דער קריסטליכער וועלט אַנשויאונג, מיט דער ענטוויקלונג און איינפיהרונג פון קריסטליכער אָרדנונג מיט'ן גאַנצען ענדגילטיגען טריומף פון גאָטס קעניגרייך אויף דער ערד... שוין נישט רעדענדיג וועגען קריסטליכען אַלטערטום און מיטעלאַלטער — ציטירט ווייטער דער „טשאַס“ נאָך דעם גלח ראַזוואַראָווסקי — הגם און וועגען זיי וואָלטען זיך געלאָזט אַ סך רעדען, האָבען די יודען פון אָנהויב פון דער נייער צייט אַריינגעפיהרט אין דער קריסטליכער געזעלשאַפט אַ מגפה; אַ אונבערעכענבאַרע אין איהרע פאָלגען. זייער ווערק איז דער מאַמאָניזם און קאַפּיטאַליזם, וועלכער האָט פאַר'ן קולט פון עגל הזהב איבערגעריסען אַלע באַנד און געזעצען פון געזונדען מענשליכען צוזאַמענלעבען, זיי האָבען צו פערדאַנקען דעם אָנהויב די מאַסאָנעריע און אַנדערע עהנליכע געהיימע פערבאַנדען; זיי האָבען געשאַפען דעם סאָציאַליזם און קאָמוניזם מיט זיין גאַנצער אַנטי־קריסטליך און אַנטי־מענשליכען משוגעת; זיי האָבען כמעט [illegible] ליטיק פון די מלוכות און פּאַרטייען; זיי זענען געווען דער וויכטיגסטער קוואַל סיי פון געזעלשאַפטליכען, ווי אויך אידעאישען און רעליגיעזען צעפאַל“.

און עס פערשטעהט זיך אַז דער „טשאַס“ מוז מאַכען פון דעם אַלעם דעם „ריכטיגען“ אויספיהר; אַנטגעגען דער מאָראַלישער מגפה. וואָס געהט מצד די יודען קען זיך די קריסטליכע געזעלשאַפט נישט נאָר פערטיידיגען, נאָר זי מוז זיך פערטיידיגען, פערשטעהט זיך. עס קען נישט זיין אַ פערטיידיגונג וואָס בעשטעהט אין עקסצעסען און פּאָגראָמען, דאָס מוז יעדער קאַטאָליק ווי אַמשאַרפסטען פעראורטיילען. די קאַטאָליקען מוזען זיין ניט קיין אַנטיסעמיטען, נאָר אַסעמיטען“...

נו, און דאַן קומט די רעצעפּט לויט דער פאָרשריפט פון גלח ראַזוואַראָווסקי, וועלכער פעררופענדיג זיך אויף די עמפּפעהלונגען פון דער קירכליכער מאַכט אין פּוילען, ווייזט אַן אַז דער איינציגער ווירקזאַמער ווי אויך מאָראַלישער אופן צו „לעזען די ברענענדע יודען פּראַגע איז:

„מען דאַרף די יודען איבערלאָזען זיך אַליין און עלימינירען זיי ווי ווייט נאָר מעגליך פון לעבען פון דער קריסטליכער געמיינשאַפט“.

איין עצה בלייבט נאָך איבער פאַר די יודען און דאָס איז — דער שמד, ווייל לויט דעם גלח ראַזוואַראָווסקי „דערהרגעט דאָס אויפריכטיגע אָננעהמען פון קריסטענטום אין דער יודישער נשמה די אַלע באַצילען, וואָס מאַכען פון איהר אַזאַ מערקווירדיגען דעסטרוקטיווען כח“.

אַזוי זעהט דאָס אויס ביים „טשאַס“ די מאָראַלישע זייט פון יודישען פּראָבלעם אין פּוילען.

—*×*—

די אַרגענטינער דעלעגאַציע
צוריק פֿון דער יודישער אווטאָנאָמער געגענט

מאָסקווע. (ספ.) אויף דער זיצונג פֿונ׳ם געזערד־פּרעזידיום איז אַרויסגעטראָטען מיט אַ בע־ריכט די אַרגענטינער פֿאָלקס־דעלעגאַציע, וואָס האָט זיך אומגעקערט פֿון דער יודישער אַוטאָנאָמער געגענד.

דער בעריכט־אָפּגעבער — דער פֿאָרזיצער פֿון דער דעלעגאַציע ח׳ דראָקאראָוו — האָט אין זיין איבער־טערעסאַנטער רעדע דערציילט וועגען דעם קאָלאָסאַ־לען איינדרוק, וואָס עס האָט געמאַכט אויף די דע־לעגאַטען דער פֿערנעם פֿון דער בויאונג פֿון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד.

פֿאַר די 14 טעג, וואָס די דעלעגאַטען האָבען פֿערבראַכט אין דער געגענד, האָבען זיי זיך אַלזייטיג בעקאַנט מיט דער שטאָטישער, קאָלווירטישער, אינ־דוסטריעלער און קולטורעלער בויאונג. זיי האָבען אויך געהאַט אַ רייה אינטערעסאַנטע בעגעגענישען מיט דער אָנפֿיהרערשאַפֿט פֿון דער געגענד, מיט׳ן קולטור־אַקטיוו, מיט די שרייבער און מיט די בעס־טע מענשען פֿון דער געגענד — מיט די סטאַכאַ־נאָווצעס.

ה׳ דראָקאראָוו פֿערגלייכט די לאַגע פֿון די יודישע מאַסען אין ראַטענפֿערבאַנד און אין די לענדער פֿון דרום־אַמעריקאַ. מיט יאָהרען צוריק האָבען זיך אין אַרגענטינע בעזעצט בעדייטענדיגע גרופּען פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג, וואָס איז געלאָפֿען פֿון די צאַרישע פּאָגראָמען און פֿערפֿאָל־גונגען, מענשען האָבען געזוכט גליק, מען האָט געוואָלט זיך פּראָדוקטיוויזירען, בעהעפֿטען זיך צו דער לאַנדווירטשאַפֿט. נאָר פֿון דעם איז גאָרנישט נישט אַרויסגעקומען. צענדליגער יאָהרען, ווי עס עקזיסטירען אין אַרגענטינע יודישע קאָלאָניעס, און ערשט איצט, נאָך אַזוי פֿיל מיה און פֿערגאָ־סענעם שווייס, זענען געצוואונגען די יודישע קאָ־לאָניסטען צו פֿערלאָזען זייערע פֿעלדער און לויפֿען אין שטאָט.

די אַרגענטינער דעלעגאַטען האָבען זיך גענוי בעקאַנט מיט די ביראָבידזשאַנער געוועזענע אַרטעלען און אונטערנעהמונגען און מיט׳ן לעבענסשטייגער פֿון זייערע אַרבייטער. זיי האָבען זיך איבערצייגט, אַז אין דער צייט, ווען אַזעלכע אונטערנעהמונגען אין אַרגענטינע זענען אַ קוואַל פֿון ליידען און פּיין פֿאַר די אַרבייטענדיגע, ווערען זיי דאָ פֿערוואַנדעלט אין אַ קוואַל פֿון פֿרייד און גליק, פֿון מוט און ענטוזיאַזם.

אַ בעזונדערס שטאַרקען איינדרוק האָט אויף דער דעלעגאַציע געמאַכט דער צענטער פֿון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד — די שטאָט ביראָ בידזשאַן.

— ביראָבידזשאַן — זאָגט דראָקאראָוו — האָט איבערגעשטיגען אַלע אונזערע דערוואַרטונגען. דאָס איז אַ גרויסע שטאָט, וואָס האַלט אין איין וואַקסען, אַ שטאָט אין רושטאָוואַניעס, וואָס שטייגט אין דער הויך און אין דער ברייט. יעדען טאָג קומען אָן אין ביראָבידזשאַן נייע גרופּען איבערוואַנדערער, וואָס ווערען גוט אויפֿגענומען און בעזאָרגט מיט אַרבייט. אומעטום שלאָגט מיט געוואַלדיגען אימפּעט, אומעטום פֿעהלען אַרבייטס־הענד. די גאַסען זענען איבערפֿולט מיט וועגענער, פּראַכט־אויטאָמאָבילען, טראַקטאָרען, וואָס זענען פֿערנומען מיט איבערוואַרפֿען בוי־מאַטעריאַלען פֿאַר די בויאונגען.

די דעלעגאַטען האָבען זיך בעקענט מיט די בוי־פּלענער פֿון דער שטאָט ביראָבידזשאַן, מיט זיין וואונדערליך שיינע אומגעגענד און זיך איבער־צייגט אין די קאָלאָסאַלע פּערספּעקטיוען, וואָס שטיי־ען איהם פֿאַר אין דער אַלגעמיינער בויאונג פֿונ׳ם סאָציאַליסטישען ווייטען מזרח.

אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד האָט די דעלעגאַציע זיך איבערצייגט, וואָס עס הייסט זאָרג וועגען מענשען, וואָס עס הייסט קולטורעל בעזאָרגען די בעפֿעלקערונג, וואָס עס בעטייט שאַ־פֿען אַ וואַרעמע סביבה פֿאַר די איבערוואַנדערער, וואָס קומען אָן אין אַ נייער געגענד. אַלע עלעמענ־טען וואָס זענען נויטיג פֿאַר דער זיגרייכער בוי־אונג פֿון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד.

די דעלעגאַציע האָט בעזוכט אַ רייה איבער־וואַנדערישע קאָלווירטען. אין וואַלדהיים האָט די דעלעגאַציע געזעהן פֿאַר זיך אַ מוסטער פֿון אַ קולטורעלען קאָלעקטיוו פֿון יודישע פּויערים. דאָר־טען האָט די דעלעגאַציע דערזעהן, ווי עס ווערט פּראַקטיש פֿערשוואונדען דער אונטערשיד צווישען שטאָט און דאָרף. אין וואַלדהיים איז פֿאַרהאַן אַ מיטעלשולע, אַ קלוב, אַ ביבליאָטעק, אַ קינדער־גאָרטען, יאַסלעס, אַ קינדערהיים, מיט איין וואָרט — אַזעלכע קולטור־אַנשטאַלטען, וועגען וועלכע עס קען אַפֿילו נישט חלומ׳ען די יודישע בעפֿעלקערונג פֿון אַ שטאָט אין אַרגענטינע.

די שטאָט פֿערמאָגט יודישע שולען און טעכ־ניקומס. עס ווערט ערנסט דעבאַטירט די פֿראַגע וועגען אַ הויכשול. און אין אַרגענטינע... ווערען פֿערמאַכט די יודישע פֿאָלקס־שולען, און יודישע קולטורעלע אינסטיטוציעס ווערען פֿאַבאַנדערגעיאָגט.

עס דאַרף נאָך בעזונדערס פֿערצייכענט ווערען די פֿריידיגע לעבענסלוסטיגע און גליקליכע יוגענד פֿון דער יודישער אויט. געגענד. די דעלעגאַציע האָט בעזוכט די ביראָבידזשאַנער שולען, איז ביי־געווען אויף די לימודים.

אויף דער זעלבער זיצונג פֿונ׳ם געזערד־פּרעזידיום איז אויך אַרויסגעטראָטען דער מיטגליד פֿון דער אַרגענטינער דעלעגאַציע בראָסלאַווסקי, וועלכער האָט בעזוכט די יודישע נאַציאָנאַלע ראַ־יאָנען און קאָלווירטען פֿון קרים. בראָסלאַווסקי איז אַ פֿאָרשטעהער פֿונ׳ם יודישען אַגראַר־צענטער פֿון אַרגענטינע, פֿון דער פּראָווינץ ענטרעריאָס, וואו עס געפֿינט זיך אַ קאָמפּאַקטע יודישע לאַנדווירטשאַפֿטליכע בעפֿעלקערונג.

בראָסלאַווסקי האָט אויך אָנגעהויבען זיין בעריכט מיט אַ פּאַראַלעל צווישען די גל העגדיגע קרימער קאָלווירטען און די יודישע קאָלאָניעס אין אַרגענטינע, וואָס געפֿינען זיך היינט אין אַ קאַטאַ־סטראָפֿאַלען צושטאַנד.

אין דער בעגלייטונג פֿון אַ געזערד־פֿאָרשטע־הער האָט דער דעלעגאַט בעזוכט אַרום 30 קאָל־ווירטען, מאַשין־טראַקטאָרנע סטאַציעס, עלעקטרישע איינריכטונגען און מעכאַניזירטע רעמאָנט־וואַר־שטאַטען. ער איז אויך געווען אין איינציגע לאַנד־ווירטשאַפֿטליכע און פֿיצוכטישע אינסטיטוטען, וואו ער איז בייגעווען אויף די לעקציעס און זיך איבערצייגט אין דעם געוואַלדיגען דורשט נאָך וויסען, אין דעם גרויסען ענטוזיאַזם צו לערנען זיך און אַרבייטען, וואָס עס הערשט אומעטום.

אין קאָלווירט „סווערדלאָוו" האָט בראָסלאַוו־סקי זיך בעקענט מיט זיין פֿאָרזיצער יעהודין, דער קאָלווירט ציילט 33 פֿאַמיליעס, וואָס האָבען פֿער־זייט הונדערטער העקטאַר ווייץ, מאַיס. און פֿער־מאָגט צענדליגער העקטאַרס ווייןגערטנער, סאַ־דער, און גרינס־גערטנער.

אין אַלע בעזוכטע קאָלווירטען „פֿריהלינג", „מייפֿעלד", „אָקטיאַבער", „וואָראָשילאָוו" א. א. חזרט זיך איבער דאָס זעלביגע בילד — אומענד־ליכע פֿערזייטע פֿעלדער, זאַטקייט און צופֿרידענקייט. די קאָלווירטען האָבען אייגענע עלעקטרישע סטאַ־ציעס, בעקוועמע הייזער, שולען, קלובען, ערטער־ווייז אויך וואַסערלייטונג.

אין דזשאַנקאָי האָט דער דעלעגאַט בעזוכט אַ גרויסען מעכאַנישען וואַרשטאַט, וואָס בעדינט די אַרומיגע קאָלווירטען. פֿון 600 אַרבייטער, וואָס אַר־בייטען דאָרט, זייענדיג ביי אַ העלפֿט יודישע.

בעזונדערס פֿערצייכענט בראָסלאַווסקי די אינ־טערנאַציאָנאַלע סאָלידאַריטעט, וואָס הערשט אין די יודישע נאַציאָנאַלע ראַיאָנען. אין לאַרינדאָר־פֿער ראַיאָן גייען אַריין 21 יודישע קאָלווירטען, 10 דייטשע, 11 טאָטערישע, 1 טשעכישער, 1 אַר־מענישער און 6 רוסישע און אוקראַינישע, אַלע קאָלווירטען לעבען צווישען זיך זייער פֿריידלעך מען מאַכט בעזוכען איינע צו די אַנדערע, געמיינ־זאַמע בעראַטונגען און יום־טובים.

די אַרגענטינער דעלעגאַציע אין איהר פֿולען בעשטאַנד, דראָקאראָוו, בראָסלאַווסקי, ציפּעראָוויטש, כיללער חפֿץ און דובראָווסקי זענען אַרויסגעפֿאָה־רען אין אַ לענגערער רייזע איבער די יודישע נאַציאָנאַלע ראַיאָנען און אינדוסטריעלע צענטערען פֿון אוקראַינע און ווייסרוסלאַנד

ווייב דערצעהלט דעם מאַן וועגען איהר פֿערגאַנגענהייט,
און עס קומט פֿון דעם קיין גוטס נישט אַרויס
אַן׳אינטערעסאַנטע געשיכטע

(בריף פֿון ניו־יאָרק)

די פֿראַגע איז שוין אַלט ווי די בערג: זאָל מען דערצעהלען דעם מאַן דעם גאַנצען אמת, אָדער מען זאָל נישט דערצעהלען?

אַ מיידעל, וואָס האָט דורך אַזאַ, אָדער אַנדער צופֿאַל אָדער אורזאַך, זיך פֿערליבט און פֿערגלויבט אין אַ יונגענמאַן און זי האָט זיך איהם איבערגע־געבען; שפּעטער האָט ער, אָדער זי חרטה בעקומען און זיי זענען זיך צעגאַנגען. דאָס מיידעל האָט ליב בעקומען אַ צווייטען יונגענמאַן. דער צוויי־טער וויל מיט׳ן מיידעל חתונה האָבען. זאָל זי איהם דערצעהלען פֿון איהר ערשטער ליבע? זאָל זי איהם דערצעהלען, אַז זי האָט שוין איינמאָל געליבט, און זיך איבערגעגעבען דעם געליבטען?

זענען געקומען הונדערט און איין חכם און געענטפֿערט, אַז למען השם און למען השם זי מוז דערצעהלען, מחמת נישט־דערצעהלען איז נישט אָרענטליך, נישט פֿיין, נישט אָנשטענדיג. און טאָ־מע ־ וועט זיך דער מאַן שפּעטער דערוויסען דעם אמת פֿון אימיצען אַנדערש, וועט זיך טון חושך און עס וועט קומען צו אַן אומגליק.

אָבער דערנאָך זענען געקומען הונדערט מיט איין חכם און געשריגען געוואַלד, אַז למען השם און למען השם זאָל דאָס מיידעל שטומען. מען פֿרעגט זי נישט און זי דאַרף נישט רעדען. און אַפֿ לו מען וועט זי פֿרעגען, דאַרף זי אויך האָבען שכל צו ענטפֿערען אַזוי, אַז דער מאַן זאָל נישט וויסען וואָס מיט איהר איז פֿאָרגעקומען פֿריהער, איידער זי האָט זיך מיט איהם בעקענט, איידער זיי האָ־בען זיך ליב בעקומען.

זענען געווען אַזעלכע, וואָס האָבען געפֿאָלגט דעם צד אָדער דעם צווייטען. איז אויב עס האָט זיך אויסגעלאָזט גוט און וואויל, איז מען געגאַנ־גען מיט דער סברא, אַז אָט דער צד האָט גע׳עצה׳ט. טאָמער האָט זיך אָבער אויסגעלאָזט אַ בוידעם, האָט מען געזאָגט, אַז די עצה פֿון דעמ־דאָזיגען צד טויג אויף כפּרות, און מען דאַרף פֿאָלגען די עצה פֿון די אַנדערע חכמים.

דער אמת׳דיגער אמת איז, אַז עס ווענדט זיך אינ׳ם מענשען גופֿא. עס זענען דאָ אַזעלכע מענער, וואָס וועלען זיך פֿון דעם נישט מאַכען קיין צימעס און וועלען פֿערשטעהן, אַז די פֿרוי האָט זיי נישט געדאַרפֿט זיין געטריי נאָך דע־מאָלט, ווען זי האָט אַפֿילו נישט געוואוסט, צי אַזאַ מענש ווי ער עקזיסטירט אויף דער וועלט; און עס זענען ווידער דאָ אַזעלכע עגאָאיסטען וואָס געהען מיט׳ן גאַנג. אַז די פֿרוי האָט בעדאַרפֿט וואַרטען אויף זיי און דערוויל זיין אָפּגעשלאָסען אין אַ קלויסטער.

וועגען אַזאַ איינעם ווילען מיר אויך איצט דערצעהלען אַ טרויעריגע געשיכטע:

זיין נאָמען איז נישט וויכטיג. געקומען אַהער מיט זיינע עלטערען, אַלס יונגער יונגעל באַלד נאָך דער רעוואָלוציע אין רוסלאַנד. דאָ האָט ער זיך דערצויגען און דאָ זיך בעקענט מיט אַ מיידעל וואָס האָט געוואוינט אין שכנות.

דאָס מיידעל און איהר מוטער האָבען זיך ערשט געהאַט אַריבערגעצויגען אינ׳ם געגענד. שוין ביי דער ערשטער בעקאַנטשאַפֿט האָט איהם דאָס מיי־דעל ליב בעקומען און איהם געגעבען אַלע גע־לעגענהייטען, אַז ער זאָל זיך איהר דערקלערען אין ליבע און איהר מאַכען אַ הייראַטס־אָנבאָט. דער יונגערמאַן איז אַוועק צו זיינע עלטערן, זיי דערצעהלט, אַז ער האָט זיך בעגעגענט מיט׳ן „שענסטען און בעסטען מיידעל אין דער וועלט", אַז ער איז פֿערליבט אין איהר, און אַז אויב זיי וועלען זאָגען „יאָ", וועט ער זיך מיט איהר היינט אָ וענד צונויפֿרעדען וועגען חתונה.

די עלטערן קענען דאָס מיידעל, קענען אויך איהר מוטער און האָבען צום שידוך מסכים געווען. האָט מען זיך גענומען גרייטען צו דער חתונה.

און ערשט דאָ איז דאָס מיידעל אַרויסגע־קומען מיט לשון: זי האָט אָנגעגרופֿען איהר חתן אויף אַ זייט און איהם דערצעהלט, אַז זי האָט פֿאַר איהם ליב געהאַט אַ צווייטען און אַז מיט יענעם האָט זי געלעבט ווי מאַן און ווייב עטליכע חדשים.

דער יונגערמאַן איז געוואָרען ווילד אויף דער מינוט, אָבער זי האָט איהם בערוהיגט, איינ־געשטילט און די חתונה איז פֿאָרגעקומען ווי גאָט האָט געבאָטען.

אָבער שוין אויף דער צווייטער וואָך האָט זיך ביי איהם אויפֿגעכאַפּט אַ שרפֿהדיגע איפֿער־זוכט אויף „יענעם". האָט ער פֿריהער געפּרובט מיט גוטען פּועל׳ן ביי זיין ווייבעל, אַז זי זאָל איהם אויסזאָגען ווער יענער איז, ווי אַזוי הייסט ער, וואו ער וואוינט און וואָס ער טוט. ס׳יונגע ווייבעל האָט נישט געוואָלט אויסזאָגען. דאָס האָט דעם יונגענמאַן נאָכמעהר צורייצט. איצט איז ער שוין געווען זיכער, אַז זי האָט נאָך יענעם נישט פֿער־געסען, אַז זי האָט איהם נאָך ליב און וויל איהם בעשיצען.

עס פֿערשטעהט זיך, אַז דאָס ווייבעל האָט געלייקענט. אָבער עס האָט נישט געהאָלפֿען. עס האָבען זיך אָנגעהויבען קריגערייען ביים יונגען, ערשט־פֿערהייראַטען פּאָר־פֿאָלק, און דאָס קריגערייי איז וואָס אַמאָל געוואָרען שאַרפֿער און מיאוסער.

קוים אַ יאָהר האָבען זיי אָפּגעלעבט צוזאַמען. זי האָט אין דעם סוף יאָהר אַ קינד געבוירען און איז פֿון שפּיטאָל גלייך צו דער מוטער פֿערפֿאָה־רען מיט׳ן קינד. דער יונגערמאַן איז געקומען צו לויפֿען ווי אַן׳אָפּגעבריהטער און געפֿאָדערט, אַז זי זאָל צוריקגעהן צו איהם, אָבער זי האָט זיך ענטזאַגט.

די יונגע פֿרוי האָט געזאָגט צו איהר מאַן: „לאָמיר זיין צושיידט אַ שטיקעל צייט. אויב דו וועסט איינזעהען, אַז דו האָסט מיך נאָך ליב, קענסט אָהן מיר נישט לעבען, און ביזט גרייט צוליב מיר געבען אַ שבועה, אַז דו וועסט מיך מעהר קיינמאָל אין לעבען נישט דערמאָהנען מיין פֿער־גאַנגענהייט, וועל איך צוריקקומען צו דיר. איך מיין אָבער, אַז דו האָסט מיך מעהר נישט ליב. איך האָב אַמאָל געליבט אַן׳אַנדערען עטליכע וואָכען, און דו קענסט עס מיר נישט מוחל זיין. ביי דיר בין איך אַ זינדיגע, אַן׳אויסוואורף, האָסט מיך פֿיינט בעקומען, איז די בעסטע זאַך, אַז מיר זאָלען זיך צעגעהן אצינד".

אָבער דער מאַן איז אַ היציגער בחור, האָט ער זיך אנגעצונדען, געשריגען, געליאַרעמט, גע־לאָפֿען צו זיינע עלטערן, געבעטען איהר מוטער, און — אַלע האָבען געראַטען דער יונגער פֿרוי צוריקגעהן צום מאַן. דער סוף איז געווען, אַז זי האָט קיינעם נישט געפֿאָלגט, גענומען אין אַ פֿאַר נאַכט דאָס קינד און איז מיט דעם אַוועק צו אַ קרובה אין אַ צווייטען עק שטאָט.

ווען דער יונגערמאַן איז געקומען און נישט געטראָפֿען זיין פֿרוי מיט׳ן קינד ביי דער שוויגער, איז ער געווען זיכער ביי זיך, אַז דאָס האָט איהם די שוויגער אָפּגעטון אַ שפּיצעל, כאָטש די מוטער איז גאָר געווען אויף זיין זייט און געבעטען דער טאָכטער, אַז זי זאָל צוריקגעהן וואוינען מיט איהר מאַן. די מוטער האָט איהם געזאָגט, אַז זי אַליין טראַכט אויך איבער און אַז זי האָט שוין אַפֿילו געוואָלט אָפּרופֿען פּאָליציי, מען זאָל איהר העלפֿען געפֿינען די טאָכטער און דאָס אייניקעל. אָבער דער איידעם האָט דער שוויגער נישט געגלויבט און האָט אויך איהר פּ גע בכבוד געווען אַזוי שטאַרק, אַז זי האָט געעפֿענט די טיר און איהם געהייסען זיך פֿערנעהמען פֿון דאָרט און מעהר נישט געקומען. זי וויל איהם מעהר נישט זעהן ביי זיך.

ווען ער האָט זיך שפּעטער דערוואוסט, ביי וואָסער קרובה זיין פֿרוי און קינד געפֿינען זיך, איז ער אַוועקגעלאָפֿען צו דער קרובה און דאָרט גע־מאַכט אַ סקאַנדאַל.

צום סוף איז דער יונגערמאַן געקומען צום בעשלוס, אַז — אַ פֿרוי האָט קיין רעכט נישט צו דערצעהלען דעם מאַן איהרען איהר פֿערגאַנ־גענהייט. די פֿערגאַנגענהייט איז איהר פּריוואַ־טער ענין און זאָל זי זיך מיט דעם האַלטען. ער האָט ביי איהר נישט געפֿרעגט און זי האָט קיין [illegible]

ב. לעווענטה

אָנפֿיהרער פֿון „קריגערישע אטעאיסטען"
פֿאַר געבען וואַהל־רעכט צו גייסטליכע

מאָסקווע (יט״א) יעמעליאַן יאַראָס לאַווסקי, פֿאָרזיצער פֿון „פֿערבאַנד פֿון קריגערישע אטעאיסטען" זאָגט זיך אַרויס פֿאַר געבען רבנים, גלחים א גייסטליכע פֿון אַנדערע גלויבענס פֿאַ־סיווע און אַקטיווע וואַהל־רעכט, ווי עס איז פֿאָר־אויסגעזעהן אין דעם פּראָיעקט פֿון דער נייער סאָציאַליסטישער קאָנסטיטוציע.

איך, אַלס פֿאָרזיצער פֿונ׳ם „פֿערבאַנד פֿון קריגערישע אטעאיסטען", וועט קיינער, גלויב איך, נישט חושד זיין, אַז איך וויל אונטערשטיצען גלחים, רבנים און אַנדערע דינער פֿון קולט, שרייבט יאַראָסלאַווסקי אין אַן׳אַרטיקעל אונטער׳ן נאָמען „צי דאַרף מען געבען וואַהל־רעכט צו דינער פֿון קולט". אונזער בעציהונג צו רעליגיע, צו דער קירכע, צו קולט־דינער פֿון אַלע גלויבענס, בלייבט דיזעלביגע וואָס געווען — שרייבט יאַראָסלאַווסקי. מיר וועלען ווי ביז איצט אויך פֿיהרען אַנטירע־ליגיעזע פּראָפּאַגאַנדע. נאָר דווקא דערפֿאַר, וואָס אַלערליי אַדמיניסטראַטיווע מאַכטמיטלען בנוגע רע־ליגיע און איהרע דינער איז לא די, וואָס קי־אַרויסגעבען קייגעם קיין נוצען נישט, ברענגען זיי נאָך אָפֿט שאַדען אונזער אַנטי־רעליגיעזער אַרבייט, פֿערשטאַרקענדיג דעם רעליגיעזען פֿאַנאַטיזם. טאַ־קע דערפֿאַר זענען מיר קריגערישע אטעאיסטען, פֿאַר געבען די דינער פֿון קולט וואַהל־רעכט, מיר קענען זיך ערלויבען בעזונדערס איצט, ווען דאָס לאַנד איז אַזוי פֿערפֿעסטיגט.

אין דעם זעלבען גייסט האָבען זיך אַרויס־געזאָגט אויך אַנדערע אָנגעזעהענע טוער פֿון דער אַנטי־רעליגיעזער בעוועגונג.

פּראָטעסט פֿון רומענישע פּראָפֿעסיאָנעלע פֿעראיינען
געגען אַנטיסעמיטישען טעראָר

בוקאַרעשט. (יט״א). די „נאַציאָנאַלע אַר־בייטס־פֿעדעראַציע, וועלכע שטעלט מיט זיך פֿאָר דעם רומענישען פֿערבאַנד פֿון פּראָפֿעסיאָנעלע פֿעראיינען און איז א נישט־פּאָליטישע קערפּערשאַפֿט, האָט די טעג אָפּגעהאַלטען א גרויסע עפֿענטליכע פֿערזאַמלונג געווידמעט דער שטעלונג פֿון דער פֿעדעראַציע לגבי די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין רומעניען, אין א לענגערער רעדע האָט דער פּרעזידענט פֿון דער פֿע־דעראַציע, איליא פּעטער קאָלסיו, אַפּעלירט וועגען א צוזאַמענאַרבייט צווישען שטאָט און דאָרף. אונגאָפּ־הענגיג פֿון ראַסע און רעליגיע, ער האָט ערקלערט צוו. אגר.:

דער לעבענס־סטאַנדאַרד פֿון די אַרבייטענדע מע[illegible]

שוין קען נישט אויפֿגעהויבען ווערען דורך שלאָגען בירגער, ברעכען פֿענסטער און ברענען צייטונגען. מיר זענען בעגונער פֿון יעדער פֿאָרם פֿון טעראָר. סיי פֿון רעכטס און סיי פֿון לינקס, אַזוי לאַנג ווי די נאַ־ציאָנאַלע מינדערהייטען וואוינען צווישען אונז מאַכען נישט קיין אָנגריף אויף דער נאַציאָנאַליטעט פֿון אונזער לאַנד; מוזען זיי געניסען פֿון אונזער שוץ. עס איז אונזער פֿליכט צו אַסימילירען זיי און מאַכען זיי פֿאַר גוטע רומענער. מיר קענען נישט אויסטייר־לען דאָס לאַנד אין קאָנצענטראַציע־לאַגערען און זיי־הען מחלוקת׳ן צווישען די בירגער, רומעניען איז א רייך לאַנד און קען בעשפּייזען אַלע זיינע איינוואוי־נער. אויב זיי אַרבייטען גענוג טיכטיג.

„די בריטישע רעגירונג מוז קלאר־מאכען, ווי זי שטעלט זיך פאר די צוקונפט פון ארץ־ישראל"

פיהרענדע קאנסערוואטיווע צייטונג פאדערט א וועלכע עס־איז פערמאנענטע לעזונג פון יודיש־אראבישען פראבלעם

לאנדאן, (יט"א). אין א לייטארטיקעל בעהאנדעלט דער לעצטער נומער פון דעם איינפלוס־רייכען קאנסערוואטיווען וואכענבלאט „ספעקטאטאר" די לאגע אין א"י און שטעלט קודם־כל פעסט, דאס אין איצטיגען מאמענט קען מען נישט פאהרען קיין שום אנדער פאליטיק חוץ דער פאליטיק פון צוריקשטעלען די ארדנונג. דערמיט — בעמערקט די צייטונג — איז מען זיך מודה צו א דורכפאל, די היינטיגע הוראה איז אבער א נויטווענדיגע. קיין שום רעגירונג, אלץ איינס וואו עס ליגען איהרע סימפאטיעס, קען נישט דערלאזען אז עס זאל דויערען אנ'ארגאניזירטער מצב פון געוואלד־מעשים.

עס בלייבט אבער — זעצט פאָרט „ספעקטאטאר" — דאס פראבלעם, וואס וועט געשעהן, ווען דער טעראר וועט אויפהערען; ווי עס זאל נישט אויספאלען די לעזונג, מוזען מיר אפווארטען ביז די קעניגליכע קאמיסיע וועט האבען אפגעגעבען איהר בעריכט. דער ענדגילטיגער בעשלוס מוז בלייבען אויף דער זייט פון דער רעגירונג. אזא בעשלוס קען אבער נישט אנגענומען ווערען, כל זמן די רעגירונג איז ביי זיך גופא נישט קלאר, וואס פאר א צוקונפט זי שטעלט זיך פאר אין א"י. אויב דאס לאנד זאל ווען־עס איז אויפהערען צו שטעהן אונטער א קרוין־קאלאניען־ארדנונג, מוז מען ענדליך געפינען א וועלכען־נישט איז פעראיינבארונג צווישען די ביידע ראסען.

אין דעם זעלבען נומער פון „ספעקטאטאר" איז פערעפעטליכט א בריף פון פרוי דאגדעיל (א ברודערן־טאכטער פון לארד באלפור). די אויטארין פון בריף שרייבט קודם כל אונטער, אז קיין דויערנדער פרידען אין א"י וועט נישט קומען דורך דעם, וואס עס וועלען געבראכען ווערען בריטישע הבטחות צו וועלכען עס איז טייל פון דער באפעלקערונג; עס מוזען דאגעגען אנגענומען ווערען אלע נויטיגע שריט כדי צו פערגרעסערן די זידלונגס־מעגליכקייטען אין א"י אין הסכם מיט א טייל פון די געגעבענע הבטחות. לויט פאכמענישע אויסרעכנונגען איז גענוג א שטח פון 5 אקער באדען וואס איז בעוואסערט און ווערט אינטענסיוו בעארבייט, כדי צו בעשפייזען א פאמיליע (בעת פאר נישט בעוואסערטען באדען איז נויטיג לפחות א שטח פון 25 אקער). אין א"י איז נאך פאראן דריי־פערטעל מיליאן אקער באדען, וואס קען בעוואסערט ווערען און ווערט נאך נישט קולטיווירט.

די צוקונפט פון דעם גרויסען אראבישען פאלק — פיהרט אויס פרוי דאגדעיל — איז נישט פערבונדען מיט דעם דאזיגען קליינעם שרד־שטריף, וועלכען א"י שטעלט מיט זיך פאר אין די ריזיגע טעריטאריעס וואס זענען בעוואוינט דורך דער אראבישער ראסע. קיינער קען נישט פאראויסזאגען, ווי עס וועט זיין — פאליטיש צי עקאנאמיש — די דאזיגע צוקונפט. אויף ווי ווייט עס איז אבער מעגליך פאראויסצוזעהן דעם גאנג פון די געשעהעניש, שיינט צו זיין ווארשיינליך, אז די יודישע נאציאנאל היים, אויפגעריכט אויפ'ן סמך פון היסטארישע רעכט אין דעם לאנד ארץ־ישראל, וועט ווערען געזעהן א טיילווייזע לעזונג פון דער יודען־פראגע, וועלכע איז אנ'אינטערנאציאנאל פראבלעם און גערט אן דירעקט כמעט אלע לענדער פון דער וועלט.

די לאגע אין אלזשיר

קיין שום צוזאמענשטויסען מיט די מוזולמענער, די אנטיסעמיטישע אקציע ווערט געפיהרט אויסשליסליך דורך די פאשיסטען

אלזשיר (יט"א) הגם מען דארף זיך בעציהען מיט רעזערוו צו די מיטטיילונגען פון דער אויסלענדישער פרעסע וועגען אנטיסעמיטישע „פאגראמען" אין אלזשיר, איז אבער אמת, אז די יודישע בעפעלקערונג פון דער דאזיגער פראנצויזישער קאלאניע לעבט דורך שווערע טעג. זייט דער פאלקס־פראנט האט בעקומען א מעהרהייט אין די לעצטע פראנצויזישע פארלאמענטס־וואהלען, און בעזונדערס זייט ער האט איבערגענומען די מאכט אין פראנקרייך, איז די אנטי־יודישע פראפאגאנדע אין אלזשיר געווארען זעהר אנ'אינטענסיווע. די פאשיסטישע עלעמענטען, וואס געהערען הויפטזעכליך צו די אויפגעלעזטע האלב־מיליטערישע ארגאניזאציעס פון רעכטען פליגעל, בעשולדיגען די יודען, אז מיט זייערע שטימען האבען זיי גורם געווען צום זיג פון פאלקס־פראנט אין אלזשיר.

בראש פון די דאזיגע פאשיסטיש־אנטיסעמיטישע עלעמענטען שטעהט דער בירגערמייסטער פון אראן, אבע לאמבער, וועלכער איז אליין דורכגעפאלען אין די לעצטע וואהלען. זיין האלטונג אין דעם גאנצען נאכוואהל־פעריאד ווערט זעהר העפטיג קריטיקירט אין די פראגרעסיווע קרייזען, און עס ווערט איינשטימיג פעסטגעשטעלט, אז מיט זיין אויפפיהרונג האט ער דירעקט פראוואצירט די צוזאמענשטויסען צווישען די געגנערישע פאליטישע גרופען, אין די דאזיגע צוזאמענשטויסען זענען פערוואונדעט געווארען סיי יודען, סיי נישט־יודען, און איינער פון די פערוואונדעטע יודען, זשאק זאאוי, איז שפעטער געשטארבען. הגם דער דאזיגער פאל האט אויפגעטרייסעלט די יודישע בעפעלקערונג. ווערט אבער אנגעוויזען, אז מען דארף איהם נישט בעטראכטען אלס בכיוונדיגען אנטיסעמיטישען מארד.

דער בירגערמייסטער פון אראן איז אין זיין אקציע געווארען נאך ריקזיכטסלאזער זייט עס איז אויף איהם אויסגעפיהרט געווארען אנ'אטענטאט, וואס האט זיך נישט איינגעגעבען.

די יודישע בעפעלקערונג פון אלזשיר איז זעהר דאנקבאר דעם פראנצויזישען גענעראל־גובערנאטאר פון אלזשיר וועלכער האט לגבי די געשעהענישען אנגענומען א זעהר ענטשלאסענע שטעלונג און נישט ערלויבט, אז זיי זאלען זיך פערוואנדלען אין אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען.

מיט בעזונדערער צופרידענהייט ווערט אין די יודישע קרייזען פעסטגעשטעלט, דאס די מוזולמענישע בעפעלקערונג האט זיך נישט געלאזט אריינשלעפען אין דער פאשיסטישער העצע געגען יודען. די מוזולמענער אין אלזשיר בלייבען פולשטענדיג אונבעאיינפלוסט פון דער אנטי־יודישער אגיטאציע און האלטען אונטער מיט יודען פריינדליכע בעציהונגען.

אין זייער אנטיסעמיטישער אקציע נוצען די פאשיסטען אויס מיט ספעציעלער פערביסענקייט דעם פאקט, וואס דער איצטיגער פראנצויזישער פרעמיער, לעאן בלום, איז א יוד, אין א פלוגבלעטעל, וואס זיי האבען די טעג ארויסגעגעבען שרייבען די פאשיסטען: „מיר וועלען נישט ערלויבען, אז פראנקרייך זאל רעגירט ווערען דורך א יוד און אז אונזער לאנד זאל, ווי ענגלאנד, האבען זיין דיזראעלי".

דאס לעצטע טרויעריגע קאפיטעל

פון דער שענסטער און דער רייכסטער פרוי אין ענגלאנד

סילוויע גאף איז געווען [illegible] פאר דער שענסטער פרוי אין ענגלאנד. איצט האט מען אויפגעדעקט דאס לעצטע און טרויעריגע קאפיטעל פון איהר רייכען לעבען, אין א געריכט אין לאנדאן, וואו זי איז אויפגעטרעטען אלס אנ'עדות אין א מארד־פראצעס.

סילוויע גאף איז שוין איצט אלט 42 יאהר. איהר לעצטער געליבטער איז אלט געווען אינגאנצען 21 יאהר. זי איז אלזא געווען פונקט צוויי מאל אזוי אלט ווי איהר געליבטער. און כאטש זי איז שוין ווייט נישט אזוי שעהן ווי געווען, און כאטש זי איז שוין מעהר נישט אזא מיליאנערשע ווי געווען, פונדעסטוועגען האבען זיך נאך איצט איבער איהר געשלאגען צוויי יונגעלייטלעך, איינער א שריפטשטעלער און דער אנדערער א סקולפטאר. און דער לעצטער האט דערמארדעט דעם יונגען שריפטשטעלער מיט א האמער. ער איז פאר דעם מארד געשטאנען אין געריכט, און די אמאליגע מיליאנערשע און אמאליגע שעהנהייט איז געווען דער עדות.

צווישען איהרע אמאליגע געליבטע און פריינד זענען געווען בלוי־בלוטיגע פרינצען און אפילו קעניגען. מ'ווייסט, אז דער קעניג אלבערט פון בעלגיען, אוירל קיטשנער און אוירל באלפור זענען געווען איהרע נאהענטע פריינד. זיי פלעגען באר אפט קומען צו איהרע אונטערנעהמונגען און בעלער.

איהר מאן, קאפיטאן ווילפרעד גאף, האט מיט איהר חתונה געהאט אין יאהר 1914, און יעדער האט איהם געהאלטען פאר דעם גליקליכסטען מאן, ווייל עס האט זיך איהר איינגעגעבען געליבט צו ווערען פון דער שענסטער פרוי אין ענגלאנד. גאף איז געווען רייך, מ'האט איהם געשאצט אין מיליאנען. ער האט די פרוי זייבע בעשאטען מיט אלעם גוטען, האט איהר געקויפט פאלאצען און זי ארומגערינגעלט מיט לוקסוס.

אין יענער צייט האט איהר אימיצער אנגעבאטען צו קומען קיין האליוואוד און ווערען א פילם־אקטריסע. איהר מאן האט נישט געוואלט, אז זי זאל אוועקפאהרען, אבער זי האט איהם נישט געפאלגט.

שפעטער האט זיך אבער ביי א גט־פראצעס ארויסגעשטעלט, אז זי איז געווען אין אמעריקא און דערנאך געפאהרען קיין פאריז צוליב אנ'אמעריקאנער אנגעזעהענעם באנקיר.

גאף האט געקראגען די נויטיגע עדות און בעוויזען און ארויסגעקראגען א גט. סילוויע האט דאן געהייראט מיט ווילער וויליאמס, א פראמינענטער אמעריקאנער סקולפטאר. אבער אין א קורצער צייט ארום האט זי זיך מיט איהם אויך געגט.

זייענדיג אין לאנדאן, האט זי זיך פעראינטערעסירט אין „שווארצער קונסט", האט זיך זאטשעפעט מיט א כישוף'מאכערין, מיט וועלכער זי האט זיך צוקריגט, און יענע האט זי „פערשאלטען".

און פון דאן אן הויבען זיך אן איהרע שווארצע טעג אין יאהרען.

באלד נאכדעם האט זי זיך פערליבט אין א יונגען שריפטשטעלער, אנ'21־יאהריגען יונגעמאן, א זוהן פון א ניו־זעלאנדער דאקטאר. בעקענט האט זי זיך מיט איהם אין א מאמענט, ווען זי איז בושטעבליך אנידערגעפאלען אויף דער גאס פון הונגער. איהר גאנצען פערמעגען האט זי געשפעטן נאכ'ן טויט פון יונגען געליבטען. דערצו איז נאך איהר פאטער געשטארבען א פערארימטער, און זי האט בעדארפט פראוען די לויה. זי האט אויסגעקויפט איהר צירונג, איהרע טייערע קליידער. און ווען זי האט שוין נישט געהאט מעהר וואס צו פערקויפען האט זי געזוכט א שטעלע, אבער אין ערגעץ נישט געפונען.

ווען זי איז א פער'חלש'ט פון הונגער געפאלען אין גאס, האט זי דער יונגער שריפטשטעלער גענומען צו זיך. ביי איהם האט זי זיך שפעטער דערוואוסט, אז אויך ער גיט זיך אפ מיט דער „שווארצער קונסט" און פראוועט שטיק פון א כישוף'מאכער.

זי האט אנגעהויבען מורא צו האבען, ווייל זי האט געגלויבט, או אויף איהר ליגט די קללה פון א כישוף'מאכערין. אבער זי האט זיך געהאלטען מיט איהם אזוי לאנג, ביז ער האט א דר אנגעהויבען צו דערלאנגען קלעפ. דאן איז זי אוועק פון איהם.

ר. מלאר

דאן־דאמינגא

ראמאן

117

צום ערשט האט כואנא געמיינט, אז דאס איז אזא מנהג, אזא קארנאוואל, האט זי טעפרובט א שמייכעל טון, ווי עס ארט איהר נישט דער שפאס, אבער ווען זי האט דערפיהלט (געזעהן האט זי שוין נישט) אז דאמינגא ציטערט ווי א צעשראקענער לאם נאך א גאס־העצע, און זיין פנים איז בלייכער ווי דאס ווייסקייט פון איהר פוטער־מאנטעל, האבען זיך איהרע קניען אויך געבומען ברעכען, און ווען נישט אנ'אייזערנער פהענט, וואס איז ארפגעהאנגען פון דער טיר, אין וועלכען זי האט זיך אנגעכאפט, וואלט זי זיכער אומגעפאלען.

אבעלע פאפיראסניק איז אויסגעוואקסען ווי א מליץ־יושר און כאטש ער איז דאס געווען דער אונטערפיהרער, האט עס איהם נישט געשאדט צו זיין ווייך און מוחל צו דאניען, ערס האט זיך געווענדעט צום עולם אין דאניעם נאמען:

— ליאריעטס נישט אזוי, שרייט נישט, טומעלט נישט! ער וועט פאהרען, ער וועט אוועק, וואס דען דא וועט ער זען? וואס וועט ער דא טאן? אוודאי וועט ער פאהרען, וואס חזן, הא וועט ער בלייבען?

ער האט אנגעהויבען דאניען אונטער דעם ארעם און כואנאן אונטער דעם אנדערען און זיי אריינגעפיהרט אין דער גארקיך, זיי אוועקגעזעצט ווי מען זעצט אוועק אבלים, זיי דערלאנגט בידעען איין גלאז וואסער און געפרובט אויפהייטערען.

אז דער עולם האט שוין געהאט אפגעטראטען, האט זיך אבעלע מיט געמאכטער רחמנות געווענדעט צו דאניען:

— וואס האט דיר דאס געטויגט? האסטו נייטיג דאס געדארפט, הא? פאלג מיך, דאניע, איך בין עלטער פון דיר און ווייס בעסער, א יוד מיט א גויע איז נישט קיין פאר. דו זעהסט דאך שוין..

און כדי זיין ווארט זאל האבען א בעסערען קיום, האט ער צוגעלייגט:

— די מאמע וואלט געדארפט לעבען און דאס צוזעהען.

דאניע האט געשוויגען און איז גרייט געווען די איינצעלנעך פון דעם יודעל אויסצוקראצען. אבעלע האט זיך נישט וויסענדיג געמאכט און ווייטער איינגעטענהט:

— די טאכטער מיינע איז אוועק, אזא שאנדע. ווי קען מען דאס איבערטראגען? וואס האסטו געהאט צו איהר? עס איז נישט קיין קלייניגקייט, אז מען זאגט־צו א מיידעל. קענסט נאך אצינד אויך צוריקבעטען דעם פשהלער. מיר קוקען נישט, וואס מען רעדט, פאהר אריבער, וועט מען שטעלען א חופה, איך, זעהסטו, געטרוי דיר מיין טאכטער, איך האב פאר דיר קיין מורא נישט, כאטש מען דערט...

דאניע האט געגראבען מיט די אויגען אין דער ערד, ער ווייסט נישט און פערשטעהט נישט, וואס דער יוד רעדט צו איהם און פארוואס מען האט דאס עפעס מורא... אבער הנאה געטון האט עס איהם פארט, עס האט איהם געלאקט און געדרייצט דער איינגענער חשד, און וועלכען מען האט איהם אריינגעלייגט, ער האט דעם פאפיראסניק נישט געגלויבט קיין ווארט, פונדעסטוועגען איז ער בעשטאנען איהם צו פאלגען, ווי עפעס אנ'אומבאגרענעצליך נקמה־נעהמען, און אין געדאנק האט ער שוין מסכים געווען.

אבעלע האט איהם נישט געלאזען קיין סך טראכטען:

— צו וואס דארפסטו אויפרייסען מענשען די אויגען? לאמיר בידע זיך אויפזעצען און פאהרען, און מיט איהר ווערסט שוין דורכקומען.

נאך א רגע איבערלייגען זיך האט ער פערענדיגט:

— ווען איך וואלט קענען איהר לשון, וואלט שוין אלץ געווען אין ארדענונג...

* * *

אין דעם אייגענעם אוונט האט דאניע דערקלערט כואנען:

— מיר מוזען זיך טיילען, צעשיידען, און דו ווילסט, פאהר מיין פאריז, און אז נישט — צוריק אין בראזיליען.

כואנא האט אויפגעהויבען בריט איהרע אויגען, זיי זענען פינסט געווען, ווי אפגעגלאנצט מיט טינט שווארצער פארב:

— און דו?

— איך ווייס נישט, טייערע.

זי איז אומגעפאלען אויף דעם אנלעהן פון דער פאמער־שטוהל און איינגעפרעסט איהר שטערן אין הארטען האלץ. דאני האט איהר געפרובט אויפשטעלען, אבער עס איז נישט פאר זייגע כוחות געווען. זי איז אומגעהויער שווער געווארען, ער האט זי דערשלעפט צום בעט און זי דערמונטערט.

זי איז ניך געקומען צו זיך. די אויגען זענען געווען ומרוקן און מאט, גלייך ווי אויסגעלאשענע קוילען, זי איז געווען קלאר און געלאסען:

— גוט, דאמינגא, איך פאהר!

און זי איז גלייך צוגעטראטען זיך איינפאקען די זאכען.

אז ער האט איהר געפרעגט וואוהין, האט זי קאלט, מרוקען און אומהיימליך געענטפערט, אז זי ווייסט נישט.

דעם גאנצען אוונט האט מען געשוויגען, שווער געשוויגען. דאניע האט זיך געפיהלט געפאלען און פערשולדיגט נעגען איהר, ווען זי זאגט איין ווארט, איין פארוואורף ווען זי מאסט, וואלט ער אפשר געבעטען זיין בעשלום. אפטער זי איז געווען איינגע'עקשנ'ט, ער האט נאך קיינמאל נישט געזעהען אזא שטאלצען בליק ווי איהרען, דאס איז געווען א שטאלץ אזא, וואס האט ערגעץ געלעבט אין דער טיפעניש פון איהר נשמה, און האט זיך דאך קיינמאל נישט געהאט אנגערופען, איצט האט זיך דער געפיהל אויפגעכאפט, ווי אזוינס, וואס האט זיך בעפרייט פון געפאנגענשאפט, וואס איז ארויס פון א געפאנצערטען קלעם.

זי איז געווארען ווירדיג, מוטיג און כאטש זי האט איהר אייגענעם פיין איגנארירט, איז זי נישט געווען פיינדליך צו איהם, און עס האט אויסגעזעהען אז אפילו שנאה צו טראגען אויף איהם, האט ער נישט די ווערט.

זי האט איבערגעליינט די זאכען, וואס האבען זיך אין וועג צונויפגעמישט, זייגע מיט איהרע (וואס איז דען געווען דער אונטערשייד?), און אלץ וואס האט געהערט צו איהם (כאטש פאר איהר געלד געקויפט), האט זי יעם איבערגעלאזט אויף זיין בעט. דאס גאנצע אויסלענדישע געלד, וואס האט זיך געהאט אנגעקליבען אין משך אויף דער רייזע איבער פערשידענע לענדער, פעזעטעס, פראנקען, דייטשע מארקען, עסטרייכישע קראנען און צום סוף — פויליש געלד, דאס אלץ האט זי אריינגעשטופט אין די קעשענעס פון אלע זיינע אנצוגען, פאר זיך האט זי נאך געהאט געגנבט אויף דער רייזע, ארום פינף הונדערט ענגלישע פונט, זי האט איהם טעבעטען ער זאל איהר בעזארגען א פאהר צו דער באהן (קיין אויטאמאביל איז נישט מעגליך געווען צו קריגען) און עס האט אפילו נישט געהאלפען זיין בעטען זיך, אז ער וועט זי בעגלייטען, זי האט געזאגט ניין! און אין דעם גאן האט דאניע דערפיהלט א וועלט מיט פעראכטונג פון איהר צו איהם און ער האט נישט געקענט מעהר איהר בעטען.

עס איז איינגערויסען, פאר דער גארקיך, קיינער נישט געווען, כאטש אבעלע האט געוואוסט, אז דאס פאהרט זי אוועק און מען וועט שוין פטור פון איהר, איז ער נישט ארויסגעקומען, בלויז נאך געקוקט דורך א לאדען־שפאלט, דאניע איז געשטאנען אין רעקעל, אויפגעשטעלט דעם קאלנער און געציטערט און פון פארעגט ביי דער פוהר איז געזעסען דער בעל־עגלה, א גוי, וואס מען האט געדונגען עקסטרע, ער זאל דער פאני אפפיהרען קיין גארבאטקע צו דער באהן.

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

יולי

3.18 זון-אויפגאנג

7.56 זון-אונטערגאנג

מיטוואך,
8
י"ח
תמוז תרצו

פ. פ. ס. גייט צו די וואהלען

אהן די סאציאליסטישע פארטייען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון א. ק. ר. פ. פ. ס. געווידמעט דער פראגע פון די וואהלען אין שטאט-ראט.

עס איז בעשלאסען געווארען ביי די איצטיגע וואהלען צו גיין צוזאמען נאר מיט די קלאסען-פעראיינען, אהן די סאציאליסטישע פארטייען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, ד. ה. אהן „בונד" און דער דייטשער ארבייטס-פארטיי.

די פראגע פון גיין צו די וואהלען בעזונדער, איז שוין מיט א צייט צוריק דיסקוטירט געווארען, עס איז דאן בעשטימט געווארען די וואהל-„געאגראפיע" פון לאדז, וועלכע האט ארויסגעוויזען, אז די יודישע מאסען זענען קאנצענטרירט נאר אין 4 בעצירקען — אין צענטער און אין באלוט, אזוי אז עס איז נישט נויטיג דאס יודישע נעמען זאלען פיגורירען אויף די ליסטעס אין קאיני אדער ווידזשעו, וואס קאן שאדען ברענגען די פוילישע ליסטעס, מחמת די איצטיגע „געשמאקע" שטימונגען...

ס'איז בעשטימט געווארען א ליסטע, וואס וועט הייסען „ליסטע פון פ. פ. ס. און פראפעסיאנעלע פעראיינען".

ס'איז אויך בעשטימט געווארען א וואהל-קאמיטעט. די וואהל-פלאטפארם פון דער האווינער ליסטע איז די זעלבע, ווי אין יאהר 1934, און זי וועט געפיהרט ווערען אונטער דער לאזונג פון קאמף מיט'ן ענדעקישען און סאנאצארישען פאשיזם.

דערהרג'עט פון אנ'אויפרייס

א יודישער פראדוצענט פון זאדע-וואסער

(א) נעכטען 8 אינגרעפריה איז אינ'ם זאדע-וואסער-פאבריקעל אויף נארוטאוויטשא 18 פארגעקומען אנ'עקספלאזיע פון דער גאז-ציסטערנע אין דער מאשין, וואס שטויסט ארייץ דאס וואסער אין מעטאלענע באלאנען.

פונ'ם אויפרייס איז דערהרגעט געווארען אויפ'ן ארט דער אינהאבער פונ'ם פאבריקעל, דער 68-יאהריגער חיים קינרוס.

קינרוס איז נעכטען געקומען פריהער, נאך איידער די ארבייטער זענען געקומען צו דער ארבייט, און ער האט העכסט-וואהרשיינליך אפגעדרייט די קארקעס פון די פלעשער מיט'ן קויהלען-זויער. מחמת דעם האבען זיך אין דער גאז-ציסטערנע אנגעזאמעלט א סך גאזען, און ס'איז געקומען צו דער עקספלאזיע, וועלכע האט ארויסגעריסען דאס אויבערשטע דעקעל פונ'ם גאז-קעסעל.

די קראפט פונ'ם אויפרייס איז געווען אזוי שטארק, אז דאס דעקעל האט אנטרעפענדיג אויף דעם דערביי שטייענדיגען קינרוס — איהם איינגאנצען צושמעטערט דעם שארבען, און געמאכט אויכריינען דעם מארך.

קינרוס איז דערהרגעט געווארען אויפ'ן ארט.

אויפ'ן ארט פונ'ם פארפאל זענען אנגעקומען פארשטעהער פון דער מאכט, און פארארדענט אנ'אויספארשונג, בכדי צו דערגייז די אייגענטליכע סיבה פונ'ם אויפרייס.

וואס ערקלערען די גרויסע באנוועל-שפינערייען

אין שייכות מיט'ן מאנגעל פון באנוועל-גארן אין לאדז

(אג) אין שייכות מיט די אלארמירענדע ידיעות, וואס פערווייזען זיך לעצטענס וועגען דער לאגע אויפ'ן מארק פון באנוועל-גארן אין לאדז, אין לויט וועלכע עס איז בעדראהט די גאנצע מיטעלע און קליינאינדוסטריע, האבען מיר זיך געווענדעט צו פארשטעהער פון איינינע היגע באנוועל - שפינערייען, וואס האבען אונז ערטיילט פאלגענדע אינפארמאציעס.

לויט דער מיינונג פון אונזערע אינפארמאטארען זענען די אלארמירענדע ידיעות וועגען באנוועל-גארן איבערגעטריבען. דער קלאנג אז אויפ'ן מארק פעהלט אויס גארן, האלט נישט אויס די קריטיק. די שפינער-ווארפען שטענדיג אויפ'ן מארק א גרעסערן סכום גארן ווי דאס איז נויטיג און נעמליך פון 500 ביז 520 קילא א וואך. עס דארף בעמערקט ווערען, אז די פראדוקציע פון גארן איז אין פערגלייך מיט די פערהאנדענעם נויטהערען טעפאלען פון 12 ביז 15 פראצענט, דאס ערקלערט זיך מיט די דעוויזען בעגרעניצונגען און די שוועריגקייטען צו בעקומען רוה-שטאף.

ווייטער האבען די שפינער ערקלערט, אז עס איז פערשטענדליך, דאס ביי א פערקלענערטער פראדוקציע זענען אבער די פראדוקציע-קאסטען פערטייערט געווארען און דאס מאכט אויס איינינע סענט אויפן קילא, דעסגלייכען איז אויך דער רוה-שטאף טייערער געווארען און דאס האט דערפיהרט דערצו, אז די פרייזען אויף גארן האבען געמוזט עטוואס געהעכערט ווערען. אבער נישט אין אזא מאס, ווי דאס בעמערקט זיך לעצטענס אויפ'ן מארק. 70 פראצענט פון דעם פראדוצירטען גארן ווערט אויפגעקויפט פון הענדלער, וואס הויבען די פרייזען.

אקציע איינצוהאלטען דעם דעקרעט פון לאקאטארן-שוץ פאר האנדעלס-לאקאלען

די אקציע אפצולייגען דעם טערמין פון קינדיגען אפמאכען מיט געשעפטס-לאקאטארען, וואס איז לויט דער איניציאטיוו פון לאדזשער יודישען לאקאטארען-פעראיין אונטערגענומען געווארען, הייבט שוין אן זיך צעפוויקסען.

נעכטען האט זיך אין דער אקציע אויך אנגעשלאסען דער קליינהענדלער-פעראיין (אגראדאווע 10) אזוי, אז אין איצטיגען מאמענט בעשטעהט דער געשאפענער קאמיטעט אנצופיהרען מיט דער אקציע פון פערטרעטער פון פאלגענדע פעראיינען:

1) קאלאניאל-הענדלער (שרודמיעסקא 20),
2) דעטאליסטען (לעגיאנוב 8), 3) קליינהענדלער (אגראדאווע 10), 4) קליינהענדלער (פרייהייטס-פלאץ 3), 5) קליינהענדלער (זגערזשער 38), 6) שענקער (בושעזשינער 16), 7) גראשער (ושידאווסקא8), 8) דערנערוגגס-ברענזשע (גאדלודקא 8), 9) געפליגעל (פאלנאצנע 25) און 10 קצבים-צעך (צעגעלניאנע 28).

אויף דער מאנטאג'דיגער קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין לאקאל פון קאלאניאל-הענדלער-פעראיין, איז אויסגעוועהלט געווארען אנ'עקזעקוטיוו פון פאלגענדע פערזאנען, וועלכע דארפען דורכפיהרען די בעשלוסען פון געשאפענעם קאמיטעט:

לייביש ראזענבערג, י. גאטליב, ו. טעמפעלהאף, טוראבינער און י. אינפעלד.

קאנדידאטען: ווילהעלם, רובינשטיין און רייכמאן.

דאנערשטאג, דעם 9. יולי וועט פארקומען די ערשטע זיצונג פון עקזעקוטיוו.

דאס זיץ-ארט פון דער אקציע-לייטונג געפינט זיך אין לאקאל פון יוד. לאקאטארן-פעראיין, פיעטריקאווער 31.

* * *

דער צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין. פאמארסקא 15 טיילט אונז מיט, אז אויך דער פעראיין האט אונטערגענומען אנ'אקציע וועגען דירה-געלד פון געשעפטס-לאקאלען און אז אין צוזאמענהאנג דערמיט דארפען אלע סוחרים, קליינהענדלער און הענדלער וועלכע האבען בעקומען פון די ווירטען אנ'אבזאג, רעגיסטרירען זיך אין צענטראלען קליינהענדלער פעראיין פאמארסקא 15 די רשימות וועלען פארגעלייגט ווערען די מאסגעבענדע פאקטארען, בכדי ארויסצובעקומען א פראלאנגאציע.

אפמאך פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

מיט די בעלי חובות

(א) אין דער האנדעלס-אפטיילונג ביים קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור", און אין רעזולטאט פון די בעראטונגען איז געשלאסען געווארען אנ'אפמאך, וועלכער זעהט פאר די פרינציפיעלע אויסצאהלונג פון די גישט-פריוויילעגירטע חובות אין 40 פראצענט, פונאנדערגעלייגט אויף 4 יאהר.

דער דאזיגער אפמאך וועט בקרוב בעטראכט ווערען דורכ'ן האנדעלס-געריכט, און אז ער וועט בעשטעטיגט ווערען — וועט ער אויך ווערען רעאליזירט.

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 2-12 און 5-8 אווענט

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער.

נאך 9 געצייליטע טעג קענט איהר האבען די מעגליכקייט צו זעהן דעם בערימטען אמעריקאנער סטאר, דעם ליבלינג פון לאדז

פסח'קע בורשטיין

היינט, מיטוואך, 9 אוונט

אין זיין נייעסטען אמעריקאנער מוזיקאלישער קאמעדיע

„דער בלאנדער ציגיינער"

וואס איז געשפילט געווארען איבער 200 מאל אין אמעריקא מיט אנ'אויסערגעוועהנליכען ערפאלג. מיט'ן אנטייל פון

נאדיא קארעפ און יעקב פישער

ווי אויך אנ'ערשטקלאסיגער געקליבענער ארטיסטען - אנסאמבל.

דיר.: דוד בייגעלמאן. הערליכע מוזיק / גלענצענדער באלעט אויסגעצייכענטע אויסשטאטונג // דעקאראציעס // קאסטיומען.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

אקצעפטירט דעם נייעם אפמאך מיטן דאקטוירים-פערבאנד אין פוילען

די לאדזשער שטאט-פערוואלטונג האט אקצעפטירט דעם פראיעקט פון דעם נייעם אפמאך מיט דעם דאקטוירים-פערבאנד אין פוילען. אויף דער נישט לאנג פארגעקומענער קאנפערענץ אונטער'ן פארזיץ פון וויצע-שטאט-פרעזידענט קאזלאווסקי האט דער לייטער פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג ה' קעמפנער דערקלערט די פארשטעהער פון דאקטוירים-פערבאנד, אז די נויטווענדיגקייט פון ענדערען דעם ביזאהעריגען אפמאך וועלכער פערפליכטעט פון 5. ליפיעץ 1930 פליסט ארויס פון דער פערעלטערטקייט און געוויסע אומפינקטליכקייטען מיט די פערפליכטענדע רעכטליכע פארשריפטען. דער לייטער סמאלינסקי האט אדורכגעלייענט דעם פראיעקט, וועלכער איז בעארבייט געווארען דורך דער געזונדהייטס-אפטיילונג בעהמענדיג אין אכט די אויסבעסערונגען, וועלכע זענען געמאכט געווארען דורך דער רעכטס-אפטיילונג פון דער שטאט-פערוואלטונג.

מיט'ן הסכם פון וויצע - פרעזידענט קאזלאווסקי איז בעשלאסען געווארען צו פערפולען דעם פראיעקט פונ'ם אפמאך מיט א בעשלוס, אז א קאנטראקטירטער דאקטאר וועט אין פאל פון בעפרייען פון דינסט האבען רעכט אויף א 3 חדשים'דיגע ענטשעדיגונג נאך 10 יאהר ארבייט און א 6 חדשים'דיגע ענטשעדיגונג נאך 20 יאהר ארבייט.

די אנ'וועזענדע אויף דער קאנפערענץ פארשטעהער פון דאקטוירים-פערבאנד האבען אויסגעדריקט זייער הסכמה אנצונעהמען דעם אויסגעבעסערטען אפמאך, אויפלעזען דעם אפמאך קען מען נאך א 3 חדשים'דיגער קינדיגונג: און ניט פריהער ווי נאך 1 יאהר פון אונטערשרייבען.

דער נייער וויצע-פרעזידענט

האט איבערגענומען זיין אמט

(א) דער נאמינירטער נייער וויצע-פרעזידענט פאר לאדז, דער געוועזענער דירעקטאר פון דער „באנק ראלני" אין ווארשא, ה' קאזשימיעש לוקאמסקי, איז נעכטען אנגעקומען קיין לאדז און איבערגענומען זיין אמט, בעקענענדיג זיך מיט דער ארבייט אין בעזונדערע אפטיילונגען פון דער שטאטישער ווירטשאפט, וועלכע זענען דורך איהם איבערגענומען געווארען.

דער וויצע-פרעזידענט לוקאמסקי האט נעמליך איבערגענומען די אפטיילונגען פאר שטאטישע פלאנטאציעס, פאר בוי-ארבייט, קאנאליזאציע, וואסער-לייטונג און שטאטישע אונטערנעהמונגען מיט דער באזאוניע איינשליסליך.

געשלאסען א טייל פונ'ם 3-מאי-פארק

(א) אין שייכות דערמיט וואס אינ'ם פארק פון 3-טען מאי זענען איינגעאָרדענט געווארען זומערדיגע האלב-קאלאניעס פאר ארימע שול-קינדער, האבען פאסירט פאלען, אז עפעס אומבעקאנטע פערשוינען האבען, נאך א פרייליכער סעודה'לע פונאנדערגעווארפען דארט צעבראכענע פלעשער, מיט וועלכע די קינדער האבען זיך דערנאך צוקאליעטשעט די פיס.

האבענדיג אין זינען די זיכערקייט פון די קינדער אויף די דאזיגע האלב-קאלאניעס, האט די שטאטישע מאכט געשלאסען אויף די זונטאגס דעם טייל פונ'ם פארק, וואס איז בעשטימט פאר די האלב-קאלאניעס, אזוי אז דער ברייטער עולם וועט קאנען אהין אנקומען ערשט אין מיטען חודש אויגוסט.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע אין יולי

(א) דעם 14 און 15 יולי ה. י. אמטירט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די פאבאראוועצעס פון יאהרגאנג 1915 און עלטערע, וועלכע האבען זיך ביז עתה נישט געשטעלט צו דער איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-דינסט און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע.

דעם 23 און 24 יולי ה. י. אמטירט אויף פעטריקאווער 165 א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען די זעלבע יאהרגענג — די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען, וועלכע האבען בעקומען נאמענטליכע אויספאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

קייז ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל.

ביליגע ורייזן. גוטע בעדינגונגען. פינקטליכע בעהאנדלונג.

ים-אויספלוג לאנדאן-אמסטערדאם

דעם 7/7–16/7 פון 210 זל.

„פיארדי—נארוועגי"

דעם 19/7–30/7 פון 330 זל.

אויסלענדישע הנחה-און קוראציע-פעסער.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"

אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.

ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען

אינפארמאציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

גרויסע אויטאָמאָביל־אַפערע אין לאָדז

אַרעסטירט עטליכע גנבים. בעאַמטע פון דער וואַיעוואָדזטווע

נאָך אַ לאַנגערע אויספאָרשונג, האָט די אויס־פאָרשונגס־מאַכט פעסטגעשטעלט אַ גרויסע אַפערע אין וועלכע ס'זענען פערמישט עטליכע געוועזענע הויכע בעאַמטע פון דער וואָיעוואָדזטווע.

די אַפערע איז בעשטאַנען אין אַרויסגעבען גע־פעלשטע בעשייניגונגען פאַר שאָפערס א. ג. „פּראַ־וואָ יאַזדעס“. אַזעלכע בעשייניגונגען זענען געגעבען געוואָרען אפילו אַזעלכע פּערזאָנען, וואָס קענען נישט פיהרען קיין אויטאָ און האָבען בכלל קיין עקר זאַמען נישט געהאַט. אַ חוץ דעם האָבען זיי פון די אויטאָבוסען־בעזיצער גענומען הויכע לאַפּוביקעס ביים בעקומען קאָנצעסיעס אויף צו פאָהרען אונטער־וועג. דער הויפּט־העלד פון דער אַפערע איז געוועזען דער לייטער פון אויטאָמאָביל־רעפעראַט ביי דער וואָ־יעוואָדזטווע אינזש. בערלינסקי. די אַפערע האָט ער געמאַכט צוזאַמען מיט'ן פּרעזעס פון אויטאָ־קלוב שוסטקיעוויטש, ווי אויך דער בעאַמטער דאָש־קאָווסקי. איהם האָט צוגעשטעלט קליענטען אַ גע־וויסער בוכוויץ.

דער רעפערענט בערלינסקי האָט די קליענטען געהייסען שרייבען רעקורסען... צו זיך.

די „פּעטיציאָנען“ אין דעם געשעפטיל זענען גע־ווען די צוויי געוועזענע בעאַמטע פון דער וואָיע־וואָדזטווע אינזש. שראַם און ציראַן.

די בעטייליגטע אין דער אַפערע: דאָשקאָווסקי און זיין געהילף בוכוויץ, אינזש. בערלינסקי, פּרעז. שוסטקיעוויטש, פּרעזעס פון וואַרשאַווער אויטאָמאָ־בּיל־בעזיצער פעראיין וויעזשבאָווסקי, סינדיקער פון לאָדז.

די איבעריגע, וואָס זענען פערמישט אין דער אַפערע: ברידער פעלדמאַן און עטליכע לאָדזער שאָפערס. זענען בעפרייט געוואָרען ביז'ן פּראָצעס.

דעם הויפּט־בעטייליגטען אין דער אַפערע דראָהט אַ שטראָף ביז 7 יאָהר תפיסה.

רבנים־דעלעגאַציע אין דער וואָיעוואָדשאַפט

געגען דעפּ. ל. מינצבערג

פון אַ זיכערע קוועלע גיט מען אונז איבער וועגען אַ „שתדלנות“, מיט וועלכע ס'האָט זיך מיט איניגע טעג צוריק געוואָנדען אין דער היגער וואָ־יעוואָדזטשאַפט אַ דעלעגאַציע פון דער „אגודת הרבנים“ אין וואַרשא.

איניגע רבנים, וואָס האָבען זיך לעגיטימירט אַלס פאָרשטעהער פון דער „אגודת הרבנים“, האָ־בען נעמליך ערקלערט, דעם שעף פון דער זיכער־הייטס־אָפּטיילונג אין דער וואָיעוואָדשאַפט, ה' סענדזשערסקי, אַז אויב די רעגירונגס־קריזיען וואָלט ביחא געווען, זענען זיי זיך גרייט צו „שטעלען צור דינסט“ מיט בעלאַסטענדיג מאַטעריאַל, כדי צו בע־זייטיגען פון יודיש־געזעלשאַפטליכען לעבען דעם פּרע־זעס פון דער קהלה—דעפּוטאַט לייב מינצבערג.

דער נאַטשעלניק סענדזשערסקי האָט געפּרובט בענוי דערגעהן, אין וואָס ס'בעשטייען די חטאים פון דעפּ. מינצבערג, פאַר וועלכע די אגודת הרבנים וויל איהם אויף אַזאַ אופן „ערלעדיגען“.

נאָך אַ גענויער חקירה ודרישה האָט זיך אַרויס־געוויזען, אַז די פאָרשטעהער פון דער אגודת הרבנים האָבען בהעה אַרויסצוגעבען, ווי זיי האָבען ער־קלערט דעם נאַטשעלניק סענדזשערסקי, אַ סירוב (נישט קאָנענדיג מסתמא זיך גענוי אויסדריקען אויף פּויליש, האָבען זיי חאָם אַנגערופען „חרם“) אויף דעפּוטאַט מינצבערג, צוליב דעם, וואָס ער וויל, פּלומרשט נישט האָבען קיין דין תורה מיט די כאַי־נער שוחטים.

די דעלעגאַציע מיט דער מערקווירדיגער שליחות האָט דערביי צוגעגעבען, אַז זי האָט שוין איין פּיה־רער פון די אָרטאָדאָקסען ליקווידירט, דעם ריישער רב, טעוו. דעפּ הרב לעווין און איצט ווילען זיי דאָס זעלבע טון מיט דעפּ. מינצבערג.

בדאי צו דערמאָנען, אַז די בעקאַנטע דין־תורה צווישען דער קהלה און כאַינער שוחטים דויערט שוין איניגע וואָכען און אַ ליאַדע טאָג דאַרף אַרויסגעטראָגען ווערען דער פּסק־דין.

געענדערט די טראַמוואַי־טראַסע

פון די טראַמווייען 0, 14, 17, 8 און 6

פון מאָרגען דעם 9 ד.ח. וועלען איינגעפיהרט ווע־רען פאָלגענדע ענדערונגען: דער טראַמוואַי נ' „0“ וועט קורסירען אויף די גאַסען פּריהייטס־פּלאַץ, נאַ־וואָמיעסקאַ, זגערזשער, פּלאַץ קאָשטשעלני, בזשע־זשינער, פּראַנציסקאַנער, קילינסקי, נאַפּיורקאָווסקאַ, ריימאָנט־פּלאַץ, פּעטריקאָווער, ראַדוואַנסקאַ, זשע־ראָמסקי, קאָפּערניק, גדאַנסקאַ, אַנדזשעיאַ, פּעטרי־קאָווער ביז'ן פּריהייטס־פּלאַץ און צוריק.

דער טראַמוואַי נ' 8 וועט קורסירען אויף די נאַר־כען פאַבריקס־באַהנהויף, סקווערנאָוואַ, נאַרוטאָ־וויטשאַ, דאָמבראָווסקי־פּלאַץ, שטערלינג, פּאָמאָר־סקאַ, פּריהייטס־פּלאַץ, 11־ליסטאָפּאַד, גדאַנסקאַ, קאָפּערניק, קאַלישער באַהנהויף און צוריק.

דער טראַמוואַי נ' 14 — קאָנטנאַ, טשערוואָנאַ, פּעטריקאָווער, פּריהייטס־פּלאַץ, 11 ליסטאָפּאַדאַ, צמענטאַרנאַ, סרעבזשינסקאַ, מירעצקי און צוריק.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פערענדיגען די אַרבייטען אויף דער 11 ליסטאָפּאַד גאַס וועלען די טראַמוואַיען נ' 6 קורסירען אויף דער נאָרמאַלער טראַסע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַרבייטען אויף דער גלובנאַ גאַס וועט צייטווייליג געענדערט ווערען די טראַסע פון דער ליניע נ' 17, ד. ה. דורך: קילינסקי, פּוזשעיאַד, פּעטריקאָווער, 6־שערפּיען, אַל. קאָש־טשושקי, לעגיאָנוב, האַלערס־פּלאַץ און צוריק.

אויפזיכט און אחריות

פאַר די אַרבייטען ביים רעמאָנטירען הייזער

(אַ) אין קרייז־אַרבייטס־אינספּעקטאַריאַט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט'ן אַנטייל פון פאָר־שטעהער פון דער בוי־אינספּעקציע ביי דער לאָדזער שטאָט־פערוואַלטונג, געווידמעט דער פאַראַנטוואָרט־ליכקייט פאַר די אַרבייטען ביים רעמאָנטירען הייזער.

לעצטענס, ווי עס ווייזט זיך אַרויס, האָבען פּאַסירט עטליכע אומגליקען צוליב'ן נישט גע־העריגען אויפפּאַסען אויף די בוי־אַרבייטען.

אין רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ איז אַנגע־נומען געוואָרען, אַז הויז בעזיצער מוזען וועגען איטליכען פאַל פון אנהויבען די בוי־אַרבייטען מודיע זיין די בוי־אינספּעקציע און אונטערשרייבען אַ דעקלאַראַציע וועגען איבערנעהמען דאָס אחריות פאַר די פאַרפאַלען, וואָס עס קענען פּאַסירען אין שייכות מיט די אַרבייטען.

אויב די איבערגאַנג מיט די אַרבייטן וועט האָבען אַ פּערזאָן, וואָס איז דערצו בערעכטיגט — אַן אינזשע־ניער, אָדער אַ מייסטער — פאַלט דאַן די פאַראַנט־וואָרטליכקייט פאַר'ן צוגאַנג פון די אַרבייטען אויף דער דאָזיגער פּערזאָן. אויב אָבער די אַרבייטען פיהרען נישט בערופענע פּערזאָנען, פאַלט דאָס אחריות אויפ'ן הויזבעזיצער.

עס איז, אַלזאָ, איינ'ס אינטערעס פון די הויז־בעזיצער גענוי צו דערגיין, צי דער, וואָס נעהמט איבער די אַרבייטען איז דערצו בערעכטיגט — בכדי ס'זאָל דערנאָך אויף איהם נישט פאַלען דאָס אחריות.

וועגען־מיליטער־דינסט־אַדראַטשעניעס

פאַר האַנדווערקער־טערמינאַטאָרען

(אַ) אין שייכות מיט'ן פּאָבאָר פון 1915, פער־לייגען געוויסע האַנדווערקער ־ טערמינאַטאָרען ביי־טעס אין דער האַנדווערקער ־ קאַמער וועגען אַרויס־געבען בעשייניגונגען, אום כד זיי זאָלען בעקומען אָפּגעלייגט דאָס מיליטערדינסט.

די בעשייניגונגען וועלען אַרויסגעגעבען ווען צו די ביטעס אין דער האַנדווערקער־קאַמער וועלען אויך צוגעלעגט ביטעס צו דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט וועגען די „אַדראָטשעניעס“. אַנ'עקזעמפּלאַר פונם אָפּמאַך וועגען לערנען דעם פאַך און אַ שיין פונם מייסטער, בעשטעטיגט דורכ'ן צעך.

די בעשייניגונגען וועלען דערנאָך אַריבערגע־שיקט אין וואָיעוואָדען ־ אַמט צום בעשטעטיגען.

די שטאָט־פערוואַלטונג

וועט אַננעמען פון דער אובעזפּיעט־שאַלניע קינדער אין פּרעווענטאָריום

די אובעזפּיעטשאַלניע האָט זיך געוואָנדען צו דער געזונדהייטס ־ אָפּטיילונג ביי דער שטאָט־פער־וואַלטונג מיט אַ ביטע אָנצונעמען אין שטאָטישען פּרעווענטאָריום אין לאַגעווניק 50 יונגלעך און 50 מיידלעך אויף 30 טעג און האָט דערביי צוגעזאָגט צו דעקען די קאָסטען פון אויפענטהאַלט פון די קינ־דער אין לאַגעווניק. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער שטאָטראַטשיידענט גאָדלעווסקי, אויפ'ן פאָר־שלאַג פון דער געזונדהייטס ־ אָפּטיילונג בעשלאָסען צו געבען זיין הסכמה אָנצונעמען אין חודש סעפּ־טעמבער 100 קינדער אין שטאָטישען פּרעווענטאָריום אין לאַגעווניק אויפ'ן רעכנונג פון דער אובעזפּיע־טשאַלניע. די קאָסטען פון אויפענטהאַלט פון 100 קינדער אין פּרעווענטאָריום וועט בעטרעפען 5.160 זלאָטעס.

בעת אַ געשלעג

(אַ) אויף פּאָדלעשנאַ גאַס איז בעת אַ געשלעג צווישען שאָכערס צושלאָגען געוואָרען דער 23־יאָה־ריגער מרדכי באַראַן (פון דרעוונאָווסקאַ 21). פּאָגאָ־טאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

גוט מאָרגען!

די אויפלעבונג אין דער „עס־בראַנזש“...

די לעצטע טעג בעמערקט מען אַז די פּענסיאָ־נאַטען זענען פול. אין פיל פּענסיאָנאַטען איז קיין אָרט נישטאָ... אין דער עס־בראַנזשע איז אַ שטאַר־קע אויפלעבונג.

פרעגט מען אַ קשיה: פון וואַנען נעמט זיך דאָס? וואָס איז די גדולה וואָס? צו וואָס דאַרף מען היינט פּענסיאָנאַטען, צו וואָס? אַז דיק ווערען טאָר מען נישט, מ'מוז האַלטען די ליניע, דאַקטוי־רים היסען עסען וואָס ווייניגער, טאָ צו וואָס דאַרף מען די פּענסיאָנאַטען, נישט עסען קאָן מען דאָך אין דער היים אויך!... וואָס איז די סיבה פון דער פּלוצלינגער אויפלעבונג אין דער עס־בראַנזשע?

שמועסענדיג וועגען דעם, האָט אַ יוד אַ זאָג גע־טון:

— רבותי, איך ווייס יאָ, פון וואַנען דאָס נעמט זיך.

— נו, אדרבה, לאָמיר הערען!

— הערט זשע. איצט האַלט עס ערב וואַהלען, מיר, יודען, וועלען האָבען דריי מאָל וואַהלען, וואַה־לען צום יודישען וועלט־קאָנגרעס, צום שטאָט־ראַט און צו דער קהלה.

— נו, „מה ענין שמיטה אצל הר סיני?“ ווי קומט אַ פּאַטש צו גוט שבת? וואָס פאַר אַ שייכות האָבען וואַהלען צו פּענסיאָנאַט?

— אוודאי האָט עס אַ שייכות, און גאָר אַ שטאַרקען שייכות. שטעלט אייך נאָר פאָר רבותי, וויפיל מיר האָבען קאַנדידאַטען צו אַ וועלט־קאָנג־רעס? וויפיל בעלנים מיר האָבען צום שטאָט־ראַט און ווער שמועסט צו דער קהלה? וועלכער יוד וויל עס נישט ווערען אַ ראָזאָר אין דער קהלה? נעמט צו־זאַמען די אַלע קאַנדידאַטען צוזאַמען מיט רעדנער, וויינניק־האָקערס, ספּאָדעק ־ דרעהערס און סתם שלימזלען — די אַלע פאָהרען איצט אויף ערהאָלונג, זיי זאָלען אין כח האָבען צו „נעמען די מאַסען“.

אָט פאַרוואָס ס'זענען איצט אַזוי געפּאַקט די פּענסיאָנאַטען.

בנאמנות, ווי דער יוד איז גערעכט!

אַב—נעק

פייערליכע ערעפנונג פון אינסטרוקטאָרען־קורס

ביי דער בנות־אגודת־ישראל אין לאָדז

עהרנעכטען איז אין לאָקאַל פון „אהל־שרה (קיליוסקעגאָ 50) פאָרגעקומען די פייערליכע ער־עפנונג פון „אינסטרוקטאָרען־קורס פון דער „בנות־אגודות ישראל“ אין לאָדז.

צו דער פייערונג זענען געקומען קרוב פופ־ציג דעלעגאַטקעס פון גאַנץ פּוילען.

די פייערונג עפענט רעד. א. ג. פרידענזאָן, וועלכער האַלט אַ גרויסע רעדע וועגען דער פייע־רונג, וועגען דער בעדייטונג און וויכטיגקייט פון דעם קורס פאַר די בנות־אגודת־ישראל רעדט די־רעקטאָר נטע בערליגער.

עס רעדען נאָך די ה"ה: דר. שלאָסער, איי־זענבערג און לעווין, און נאָכדעם ווי ס'בעגריסט שיינדעל האַבערמאַן—„אהל־שרה“ האַלט דאָס שלוס וואָרט די לייטערין פון קבוץ פּרל. אסתר געפּנער וואָרט די פייערונג געשלאָסען און די געסט מיט די דעלעגאַטקעס פאָהרען אָב קיין רודאַ־פּאַביאַניץ ווי עס קומט פאַר דער קורס.

ר. איזראעל

אויסגעלייטערטע נשמות!

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

70

קאַפּיטעל 15

אין אַ הייסער זומער־נאַכט

אַ שווערע דומפּיקייט האָט זיך געפיהלט אין דער לופט. די גרויסע היץ האָט זיך געזאַמעלט אַ גאַנצען טאָג און אין דעם פאַרנאַכט איז עס גע־פאַלען נישט נאָר אויף די צוגליהטע מויערען פון דער גרויסער שטאָט נאָר אויך אויף דעם גע מיט פון די מענשען, וועלכע זענען אַזוי אויך געווען מיד און צובראָכען פון אַ גאַנצען טאָג שווערע האָרעוואַניע.

די שמאָלע געסלעך פון באַלוט זענען נאָך ענגער געוואָרען און האָבען בעקומען דעם אויס־זעהען פון טונעלען, וועלכע שניידען אַדורך די פינסטערע ערד און פעראייניגען די גרויסע גאַסען פון דעם דרום־טייל פון דער שטאָט־לאָדז מיט די אומענדליכע שטחים פון פעלד און וועג אויף צפון.

אין דעם הייסען זומערדיגען פאַרנאַכט איז קיינער אין באַלוט אין שטוב נישט געזעסען. אויף די טרעפּלעך פון די האַלב־איינגעפאַלענע הייזלעך זענען געזעסען די דיקע ווייבער, וועלכע האָבען שוין געהאַט אויסגערוימט פון דער וועטשערע און האָבען איצט געוואָלט שעפּען אַ ביסעל „פרישע לופט“, זיי זענען געזעסען מיט אויפגעשפּילטע בלוזקעס, מיט אַרויפגערוקטע שייטלען און ברייט אויסגעשפּרייטע קניען, איבערלאָזנדיג אויף די טרעפּלעך נאָר אַ גאַנץ שמאָלען אַדורכגאַנג, כדי אריין און אַרויסצולאָזען אין הויז אַריין.

אויף דער גאַס איז געווען טומלדיג, אַהין און אַהער זענען געלאָפען גרויסע און שמוציגע קינדער, געלאָפען הין און הער, געטומלט און געשריגען, געשפּילט זיך און געווען נאָך דרייסטער, ווי אַ גאַנצען טאָג, ווייל זיי האָבען געפיהלט נעבען זיך זייערע מוטערס, וועלכע זענען געזעסען אויף די טרעפּלעך אָדער אויף בענקלעך, וועלכע מ'האָט פאַר זיי אַרויסגעשטעלט.

אויפ'ן גאַס האָבען זיך שוין בעוויזען אויך די יונגע, די וועלכע אַרבייטען אין די פאַבריקען און וואַרשטאַטען אין דער שטאָט, זיי זענען גע־ווען שוין פריש אָפּגעוואַשען און איבערגעטון, ווער פון זיי איז אין צווייען אַוועק אין אַנדערע גאַסען שפּאַצירען, ווער ס'האָט געאיילט מיט אַ בוך אין האַנד אין דער ביבליאָטעק, ווער ווידער ס'איז אַוועק אין פעראיין אָדער אָרגאַניזאַציע.

מ'האָט נאָך אָבער נישט געזעהען אין גאַס די עלטערע מאַנסלייט, פאַר זיי איז נאָך נישט געווען די צייט אַרויסצוגעהען זיך „אָפּקיהלען“ אין גאַס, זיי האָבען נאָך נישט פערטיג געמאַכט זייער סכום אַרבייט, וואָס האָט געקענט מיט צרות קלעקען אויף אַ טאָג פּרנסה, פון די דומפּיגע שטובען האָט מען דורך די אָפענע פענסטער נאָך געהערט דאָס קלאַפּען פון די וועב־שטוהלען. דאָס איז נישט געווען שוין דער קלאַנג וואָס מ'האָט געהאַט פון די זעלבע וועב־שטולען אין די פרימאָרגן שעה'ן, דאָס לעבעדיגע, דאָס רעדעוודיגע, דאָס דערצעהלענדיגע. איצט איז דאָס געווען אַ קלאַ־פּען, ווי דאָס קרעכצען פון אַ פערוואונדעטען, ווי דאָס אָטעמען פון אַנ'אָסטמע־ליידענדען, אַזוי ווי דאָס דרעהען זיך פון אַ מאַשין, ווען דער מאָטאָר איז שוין אָפּגעשטעלט געוואָרען, מ'האָט געקענט מיינען, אַז אָט יועט זיך דאָס קלאַפּען פון די וועב־שטוהלען אָפּשטעלען און ס'וועט שטיל ווערען אין גאַס. אָבער אַ ך דעם טעמפּאָ האָבען די וועב־שטוהלען ווייטער געקלאַפּט, ווי קוקענדיג, וואָס די הייסע נאַכט איז כסדר צוגעפאַלען און דורך די פענסטער האָט מען שוין געזעהען די ערשטע אָנגעצונדענע עלעקטרישע לעמפּלעך.

— איהנס אַלטע זיצט באַר און קלאַפּט אויפ'ן שטוהל, האָט רבקה בריינבלאַט געפרעגט איהר שכנ'טע שרה גראַנעק.

— וואָס דען האָבען זי געמיינט? מ'האָט דען אַ ברירה, מ'זאָל נישט זנדיגען מיט די רייד, איז שוין נישט באַלד אויסצוהאַלטען, ער האָט געקריגען, מיינער אַ קעטע, וואָס מ'קען גאַרנישט ווייטער קומען און די פּאַרטיע מוז ער אָפּליווערען ביז פרייטאָג, אַנ'עצה האָט ער, און איהנס אַלטער איז שוין דאָ פון דער פאַבריק.

— ניין, ער איז נאָך נישטאָ מיינער, ווער ווייס ווי ער קומט אַהין? די פאַבריק שטייט דאָך שוין און ער דערצעהלט מיר אַ מעשה, אַז ער גייט אין פעראיין אַריין.

— און אפשר געהט ער אין פעראיין, פון וואַנען ווייסען זי, אַז נישט. קיין קאָכאַנקעס האָט ער דאָך נישט.

— און וואָס האָט מען שוין פון די פעראיינען? פאַרוואָס מוז ער פונקט געהן?

— אימיצער מוז דאָך גיין, אַז נישט וואָלט דאָך קיין פעראיין נישט געווען.

— טאָ פאַרוואָס מוז פונקט מיינער גיין? זאָל געהן אַנ'אַנדערער, כ'זעה גאַרנישט די גליקען?

דער פעראיין וואָלט איהם כאָטש געגעבען אַ ביסעל אַרבייט.

— זי זענען דאָך נישט אַזאַ שלעכטע ווי זי מאַכען זיך, רבקה, זי דאַרפען זיין צופרידען, אַז מ'וועהלט איהנס מאַן אויס אין פעראיין.

רבקה האָט זיך דערפיהלט געשמייכעלט פון דער שכנטעס קאָמפּלימענטען.

— וואָס מיינען זי, אַ חכם איז ער שוין איינמאָל. גלויבען זי מיר, אַז ווען מיינער האַלט אַ רעדע אין פעראיין, לעקט מען די פינגער.

— כ'ווייס, מ'זאָגט, אַז ער איז אַ בונדיסט.

— כ'ווייס נישט וואָס ער איז, ער זאָגט מיר נישט, נאָר איך מיין, אַז ער איז שוין מעהר ווי אַ בונדיסט.

— הלואי וואָלט מיין מאַן געוואָלט עפּיס זיין ואויף זיך, ער איז אַנ'אָפּגעלאָזענע בריאה, אַנ־דערע, וואָס גראַבלען אין די חברות און פעראיינען האָבען עפּיס דערפון..

— אפשר ווילען זי זאָגען, אַז מיין מאַן גנבעט אין פעראיין?

— וואָס האָבען זי זיך אַזוי אויפגערעגט? ווער האָט דען געשמועסט וועגען איהנס מאַן, כ'האָב דען עפּיס אַנגערופען איהנ'ס מאַנס נאָ־מען, כ'האָב איהם אפילו נישט אין זינען געהאַט.

די ווייבער וואָס זענען געזעסען נעבען זיי אויף די טרעפּלעך האָבען דערווייל שטיל געמאַכט די צוויי נישט־צופרידענע.

— ס'האָבען שוין אַנגעהויבען, שוין קריגען זיי זיך, מ'זאָל נישט קענען זיצען רוהיג כאָטש פינף מינוט.

— וואָס איז זי אַרויפגעקראָכען אויף מיר? וואָס האָב איך איהר דען געזאָגט?

רבקה האָט זיך אויפגעשטעלט און מיט אַ בייזער מינע איז זי אַריין אין שטוב אַריין.

— פלאַטקאַרקע, האָט זי נאָך אַראָפּגעשריגען יוען זי איז שוין געווען אויף דער טרעפּ.

(המשך קומט)

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

צוואיינגונג און גנבה

ס'איז אפט שווער אונטערצושיידען א גנבה פון א צוואיינגונג.

אין ביידע פאלען האנדעלט זיך אין וועלען סערוואנדלען א פרעמדען אביעקט אין זיין אייגענטום. דער חלוק בעשטעהט ומבאר דרין, וואס ביי א גנבה געפינט זיך דער אביעקט אין פרעמדען בעזיץ, בעת א צוואיינגונג געפינט ער זיך אין אייגענעם בעזיץ.

מ'דארף אבער בעמערקען, אז דאס אנפערטרויען אימיצען א געוויסען אביעקט בכדי אויסצופיהרען א בעשטימטען אויפטראג אדער שליחות, הייסט נאך נישט, אז דער אנפערטרויטער אביעקט געפינט זיך אין זיין בעזיץ ממילא אויב אזא איינער איינעגנט זיך צו אזא איהם אנפערטרויטען אביעקט בעגעהט ער נישט קיין צוואיינגונג נאר אן'איינפאכע גנבה.

אזוי איז אויב א געוויסען איינעגנט זיך צו דעם מייסטערס מכשירים, מיט וועלכע מ'ארבייט, בעגייט ער נישט קיין צוואיינגונג, נאר א גנבה, דעם גלייכען בעגייט אויך א גנבה און נישט קיין צוואיינגונג, א שליח אדער א פוהרמאן, וועלכער דארף אוועקטראגען אדער אוועקפיהרען אויף אן'אנגעוויזען ארט א געוויסען פאקעט און ער איינעגנט זיך צו דעם דאזיגען אביעקט.

ווילקיר

דער ארט. 252 פון שטראף-קאדעקס זעהט פאר א סאנקציע ביז 2 יאהר ארעסט פאר אריינרייסען זיך אין א פרעמדער וואוינונג, לאקאל אדער אפגעצוימטען פלאץ און נישט וועלען אויף דער אויפפאדערונג פון בעל-בית אוועקגעהן.

דעם דערמאנטען פערברעך קאן בעגיין נישט בלויז א פרעמדער נאר אויך אפילו א וויזט געגען א לאקאטאר אדער א לאקאטאר געגען א סובלאקאטאר.

בערעכטיגט אויפצופאדערן צו פערלאזען דעם פלאץ איז נישט בלויז דער אייגענטליכער בעל-הבית, נאר אויך זיין פערמערטער, פני-בית, משרתים, געסט נאך מעהר, בכדי בעשטראפט צו ווערען לויט'ן דערמאנטען ארטיקעל איז נישט נויטיג, אז דער בעשולדיגטער זאל זיך האבען אריינגעריסען אדער אלענפאלס אומגעזעצליך אריינבעקומען, נאר ס'איז גענוג, אז ער וויל נישט אוועקגעהן מעג ער האבען לעגאל אריינגעקומען.

צוואיינגען עלעקטרישען שטראם.

פארצוואיינגען עלעקטרישען שטראם מחוץ'ן זייגער קאן נישט קוואליפיצירט ווערען אזוי ווי עמיצער פיטערט זיך אדער זעצט זיך אן אין אן'אכסניה, נעכטיגט אין א האטעל, כאפט זיך אריין אין א טעאטער, מאכט א נסיעה מיט דער באהן און האט נישט קיין כוונה צו משלמ'ען, נאר ווי א פשוטע גנבה.

בעשעפטיגען זיך אומלעגאל מיט הייל-פראקטיק

בעשטראפט ווערט מען פאר בעשעפטיגען זיך אומלעגאל מיט הייל-פראקטיק (פעלדשעריי) בלויז אין דעם פאל, ווען דער בעשולדיגטער פערנעמט זיך דערמיט פראפעסיאנעל אפילו, ווען די בעשעפטיגונג איז נישט פערבונדען מיט קיין פעהדינסט-צוועקען.

דאגעגען איז נישט שטראפבאר דאס מאכען אן'איינשפריץ (אונטער דער הויט) אדער דאס פערלייגען א קאמפרעס, אויב דאס איז געמאכט געווארען ביי א געלעגענהייט, אין א איינצעלנעם פאל.

עקזעקוציעס

פאר פערקויפען, אדער בעהאלטען, בעשעדיגען אחוץ בעלאסטען א סעקוועסטרירטען אדער אפילו א בעדראהטען סעקוועסטרירט צו ווערען אביעקט בכדי נישט צו דערלאזען צו א ליציטאציע דראהט א שטראף לויט'ן ארט. 282 פון שטראף-קאדעקס, וועלכער זעהט פאר א סאנקציע ביז 2 יאהר תפיסה אדער ארעסט.

אין דעם פאל ענדערט נישט די לאגע דער אומשטאנד, וואס דער שולדיגער איז בעגאנגען דעם מאט בכדי צו ערלעדיגען אן'אנדערן חוב און אז די פראטעסטאציע פון אויפמאהנער איז געווען א נישט בערעכטיגטע.

בעליידיגען און בערעדען

דער אומשטאנד, אז דער אנקלאגער האט אליין פראוואצירט דעם אנגעקלאגטען ניט א גענוגענדע גרונד איהם צו בעפרייען פון שטראף בלויז אין דעם פאל, אויב עס האנדעלט זיך וועגען בעליידיגען אדער נישט וועגען בערעדען.

בעוויזען פון אמת פון דער בעשולדיגונג

פארהאן א רייהע פאלען, ווען דער אנגעקלאגטער פאר פערשפרייטען רכילות טאר נישט בעווייזען, אז דאס וואס ער האט געזאגט וועגן אנקלאגער איז אמת למשל: ווען ס'האנדעלט זיך וועגען זיין פאמיליע-לעבען.

אין דעם פאל טאר זיך נישט דער ארויסגעטראגענער פסק-דין שטיצען אויף דער ריכטיגקייט פון געמאכטען פארוואורף אפילו, ווען די ריכטיגקייט דרינגט פון אנדערע פאקטען און נישט פון אויפווייז פון אנגעקלאגטען.

דאס געריכט טאר אויך נישט צולאזען צו בעווייזען דעם אמת פון דער בעשולדיגונג אפילו, ווען דער אנקלאגער מיינט נישט וועגען דעם קיין שום אביעקציעס.

פערשפרייטען רכילות

בכדי פערמשפט צו ווערען לויט'ן ארטיקעל 255 פון שטראף-קאדעקס פאר פערשפרייטען רכילות געגען א פערזאן, אינסטיטוציע אדער געזעלשאפט, וועלכע קאן דערנידריגען דעם נויטיגען פאר זייער שטעלונג, בערוף אדער טעטיגקייט פערטרויען, איז נישט נויטיג, אז די רכילות זאל פערשפרייט ווערען צווישען הונדערטער, צענדליגער אדער אפילו איניגע פערזאן. נאר ס'איז גענוג אז דער אנגעקלאגטער האט בערעדט דעם אנקלאגער בלויז פאר איין פערזאן, זאגאר אין א פריוואטען שמועס.

פרייע קריטיק פון שאפונגען

נישט פערהאן קיין גרונד עמיצען צו בעשטראפען פאר רכילות אדער בעליידיגען, אויב יענער האט זיך געוואגט צו קריטיקירען די גייסטיגע שאפונגען פון אנקלאגער, אהן אונטערשיד, אין וואסערער פארם די קריטיק איז געמאכט געווארען, צי אין דרוק, אויף א פערזאמלונג אדער אין א פריוואטען שמועס.

בערעדען

אפילו פאר איבערגעבען עמיצען דאס, וואס מ'האט אליין געהערט וועגען א געוויסער פערזאן פון אנ'אנדערן דערצעהלען, דראהט אויך א שטראף פאר בערעדען.

מעג מען האבען אויפמערקזאם געמאכט דער פערזאן פאר וועמען די רכילות איז געמאכט געווארען, אז די זאך דארף בלייבען פערטרויליך, בעפרייט פונדעסטוועגען נאך נישט דער פארבעהאלט פון דער דראהענדער שטראף פאר רכילות.

בערעדען קען מען אויך א פירמע און נישט בלויז דעם אייגענטימער פון דער פירמע.

רכילות און בעליידיגען

בלויז פאר בערעדען קאן מען בעווייזען דעם אמת פון דער בערעדעריי און דערמיט בעפרייט ווערען פון דער שטראף. די געגען ביים בעשולדיגען אין בעליידיגען קאן שוין דאס פערטיידיגונגס-מיטעל נישט בענוצט ווערען.

נאכמעהר: אויב עמיצער איז פאר רכילות בעפרייט געווארען צוליב'ן דערוויזענעם אמת, הערט אבער דערמיט דערוועלבער א געקלאגטער נישט אויף צו זיין עפאנטואליך פאר בעליידיגען דעם אנקלאגער.

שעפסעל קאוונער ז"ל

אין עלטער פון 67 יאהר איז נאך א קורצער קראנקהייט געשטארבען דער בעקאנטער לאדזער גימנאזיאל-לעהרער שעפסעל קאוונער ז"ל.

דער פערשטארבענער האט מיט זיין פילאנטראפישער פעדאגאגישער טעטיגקייט אין לאדז זיך ערווארבען די אלגעמיינע אנערקענונג און אכטונג מיט זיין ליבהארציגען גוטען כאראקטער. אידעלע מידות, פשטות און גרענעצלאזער עהרליכקייט, האט ער געוואונען די סימפאטיע פון די אלע, וואס זענען נאר מיט איהם געקומען אין בעריהרונג. בעזונדערס האט זיך דער פערשטארבענער אויסגעצייכענט מיט זיין כמעט פאטערליכער בעציהונג צו אלע זיינע צאהלרייכע שילער און שילערינס, וואס האבען אין איהם געפיהלט א אמת'ן אויפריכטיגען פריינד, א איבערגעגעבענעם חבר. דער פערשטארבענער איז ביי זיינע פיעלע פריינט מיטגלידער, שטענדיג געווען גרייט צו קומען צו הילף מיט ראט און מאט יעדען איינציגען, וואס האט זיך נאר צו איהם געווענדעט. א טיף רעליגיעזע נאטור, האט ער געהאט א מענשליכען צוגאנג צו יעדען איינציגען און דאס האט איהם בעליבט געמאכט אין אלע קרייזען.

שעפסעל קאוונער איז געבוירען געווארען אין קאוונא אין יאהר 1869. אין יאהר 1898 איז ער געקומען קיין לאדז, וואו ער האט באלד געפונען א אנגעזעהן ארט אלס ערציהער און פעדאגאג. אין יאהר 1910 האט ער געגרינדעט אין לאדז די ערשטע יודישע פראגימנאזיע, עס איז געגאנג זיך צו דערמאהנען, דאס צארישע רוסלאנד מיט איהרע פראצענט-נארמעס, בכדי זיך צו מאכען א בעגריף וואס דער דאזיגער אויפטו פון א פרא-גימנאזיע האט בעדייטעט פאר דעם יודישען לאדז. די דאזיגע שול האט עקזיסטירט ביז 1915, ווען זי האט זיך צוליב דער מלחמה געמוזט ליקווידירען.

ביז דאן איז ער געווען טעטיג אין א רייהע מיטעל-שולען אלס לעהרער פון לאטיין און מאטעמאטיק, דערונטער אין בראונ'ס גימנאזיע, אין גימנאזיום אשוויאטא און אין דער האנדעלס-שולע נארוטאוויטשא 51. פון 1918 האט ער אויך ערטיילט מאטעמאטיק אין לאטיין אין פרויען-גימנאזיום פון יאשונסקא-זעליגמאן.

דער פערשטארבענער איז אויך געווען טעטיג געזעלשאפטליך. ער איז אויך געווען הויפט-אפיקון פון דער פאווישעכנער שולע 188 אין די יאהרען 1920—1933. אין יאהר 1908 האט ער ארויסגעגעבען א לעהרבוך פון ארטימעטישע אויפגאבען ער האט אויך געארבייט איבער א לעהרבוך פון לאטיין, וועלכעס ער האט אבער שוין נישט בעוויזען ארויסצוגעבען.

דער טויט פון שעפסעל קאוונער, דעם מענש מיט דער קריסטאל לויטערער נשמה, האט ביי אלע זיינע בעקאנטע און פריינד, ארויסגערופען א טיפען און אויפריכטיגען טרויער.

זאל איהם די ערד גרינג זיין.

בעקאנטמאכונג.

די גוט-בעקאנטע וויין-פירמע

ע. שיקער

איגה. ישראל שיקער

מאכט בעקאנט דעם ג' פובליקום, אז ס'איז ערעפענט געווארען

דאס וויין-געשעפט אין געפינט זיך איצט

אויף שרודמיעסקא 3.

און עמפפעהלען זיך ווייטער דער געעהרטער קונדשאפט.

פערמשפט דעם געוועז. לייטער פון דער ספאציע פאביאניץ

(א) אין רעזולטאט פונם עטליך-טאגיגען פראצעס אין היגען קרייז-געריכט נעמען דעם געוועז. נאטשעלניק פון דער באהן-סטאציע אין פאביאניץ, דעם 58-יעהריגען הערמאן מאזור — איז דער לעצטער אנערקענט געווארען אלס שולדיג אין די דורך איהם בעגאנגענע מיספרויכען, און איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר מיט 4 חדשים טורמע און צו בעצאהלען 6,159 זלאטים

א פעפערדיגער פסק-דין...

(א) פאר'ן שמוגלען פון ליטע פעפער א. א. געזוירצען — זענען דורכ'ן ווילנער קרייז-געריכט פערמשפט געווארען די דריי לאדזער סוחרים: הערש קעניגעל, הערש אייזענבוים און מעכעל זיסמאן — צו בעצאהלען יעדערער צו 68 טויזענד זלאטעס, אדער צו גיין זיצען אויף 2 יאהר אין ארעסט. א געוויסער שמואל סעגאל איז פערמשפט געווארען אויף איין יאהר ארעסט, און עטליכע פוהרמאנעס צו 3 און 6 חדשים.

אויך א שטיקעל ארבייט...

(א) אויף רוג ססווערסקא און נארוטאוויטשא האבען 2 15-יעהריגע לאבוזעס אריינגעווארפען שטיינער אין דעם טראמוואי נומער 7.

איין שטיין האט לייכט פערוואונדעט א פאסאזשיר. די לאבוזעס האט מען געכאפט און איבערגעגעבען אין די הענט פון דער פאליציי.

ס'קאן זיין, עס האט א שייכות מיט'ן עקאנאמישען קאמף...

קאמוניקאט פון דער סטאראסטווע

לעצטענס לאזט זיך בעמערקען אין די שויפענסטער ארויסגעהאנגענע פארטרעטען פון מארשאל פילסודסקי, מלוכה-פרעזידענט, גענעראל - אינספעקטאר, מליכה-עמבלעם א. א. וו. כאטש מען קען נישט אפשאצען די אינטענץ פון די פערזאנען, וועלכע טוען דאס — אלענפאלס איז דאס נישט דער געהעריגער אופן אויסצודריקען כבוד און אנערקענונג פאר גרויסע פאלאקען און מלוכה-מענער.

ס'טרעפט, אז אין א יאטקע צווישען פלייש אדער צווישען פיש הענגט דער פארטרעט פון מארשאל אדער מלוכה-עמבלעם. אויף וויפיל עס איז געוואונשען ארויסצושטעלען די וויסטאווע אין מלוכה ימים-טובים, נאציאנאלע און היסטארישע יאהר-טעג א. א. וו. אויף אזוי פיל פערליערט דאס ארויסשטעלען די בילדער און עמבלעמען אין די וויסטאווע אין א אנדערער צייט. עווענטועל קענען די אזוי גערופענע בילדער ארויסגעהאנגען ווערען אויף דער וואנד אין געוועלב אדער לאקאל אינוויינינג אבער נישט אין שויפענסטער.

וויכטיג פאר ראוועריסטען

די אלע, וועלכע בעזיצען רעגיסטראציע-קארטען פון ראווערען פאר'ן יאהר 1935 מעגען פון די דאזיגע קארטען געניסען ביז'ן 1. נאוועמבער ה. י. נאך דעם טערמין וועלען ארויסגעגעבן ווערען נייע נומערן פאר אנ'אפצאהל פון 4 זל.

וואס מ'טאר אלץ נישט פיהרען מיט דער באהן?

(א) אין הסכם מיט א פעראָרדנונג פון דער צענטראל-מאכט, האט די פערוואלטונג פון דער לאדזער פאבריקס - באהן איצט פונאנדערגעהאנגען אין די צוגען ספעציעלע התראות, אז עס איז פערבאטען פאר די פאסאזשירען צו פיהרען אויפריים, לייכט-ברענענדע, פרעסענדע א. א. מאטעריאלען, וואס קאנען שאדען דעם געזונט פון די רייזענדע.

פאר עובר זיין אויף דעם פערבאט איז פארגעזעהן א שטראף פון 3 חדשים ארעסט און 3000 זל. שטראף.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייטאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: קאספערקעוויטש, זגערזשער 54; ריכטער, 11 ליסטאפאד 86; זונדעלעוויטש, פעטריקאווער 25; באיארסקי און שאט. פושעיאזד 19; דימעל, קאפערניקא 26; ליפיעץ, פעטריקאווער 193; סלאָמאָטאָווסקי, זשגאווסקא 143.

ליקווידירט אנ'אקופאציע-שטרייק

(א) נאך דער קאנפערענץ, וואס איז געמען פאר געקומען, אונטערן פארזיץ פון ארבייטס-אינספעקטאר ה' קאקאווסקי, איז ליקווידירט געווארען דער אקופאציע-שטרייק אין דער פאבריק פון דער פירמע „ברידער נאלדלוסט" (אויף דער זאגיינוקאווא גאס), וואו 280 ארבייטער האבען פערנומען די פאבריק-כאייערן.

היינט טרעטען שוין צו די ארבייטער צו דער ארבייט.

געשטיגען אויפענטהאלט-הוצאות

(א) די קאמיסיע צו פארשען די אויפענטהאלט-הוצאות ביי דער וואיעוואדשאפט האט געכטען פעסטגעשטעלט, אז היונה-הוצאות אין חודש יוני זענען אין פערגלייך מיט די הוצאות אין חודש מאי, געשטיגען אויף 0,06 פראצענט.

פון יודישען בעקער-צעך

די ניי-געוועהלטע פערוואלטונג פון בעקער-צעך האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: 1-טער פארזיטצענדער — ב. שקלאזש, 2-טער פארזיטצענדער — מ. קופערמינץ, סעקרעטאר משה רעמבעלינסקי, קאסיר — ב. הענעכאוויטש, ווירט — מ. לייזעראוויטש, משה לאסמאן, איטשע מאיר פאסולא, ש. קאראש, ש. מיצענמאכער און וו. י. ווייגבערג.

אין שידס-געריכט: פתריאל רובין, הערצקי פירפושאק, מרדכי וואקסמאן, לייזער זיסמאן און מרדכי יעלין.

איבערגעלאזט א קינד

(א) אין לאקאל פון דער אפטיילונג פאר טעזעלשאפטליכער שוץ (זאוואדזקא 11) האט אנ'אונבעקאנטע פרוי איבערגעלאזט א 3-יאהריג מיידעלע, און איז אליין אנטלאפען.

ס'קינד איז אפגעשיקט געווארען אין דערציהונגס-הויז.

אויספלוגען קיין

יוגאסלאוויעז, רומעניעז, בולגאריעז, טערקיי

מיט דער מעגליכקייט צו פארקירצען אדער פערלענגערן דעם אויפענטהאלט.

אינדיווידועלע ריטשאלטען אין טשעכאסלאוואקיי, עסטרייך, יוגאסלאוויען און רומעניען.

פערקויף פון קאמפענסאציע-אקרעדיטיוון.

„ארביס" פיעטריק. 18, טעל. 249-40.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאסלעס

Piotrkowska 164 tel 114-20

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 120-93

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

פעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונד.

זונטאג אין חגאות פ'ן 9—1

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען,

בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–8 אווענד.

KINO TEATR

MIRAŻ

HELENÓWEK? / NAWROT? [illegible] 16

היינט דאס פרעכטיגסטע פילם-מייסטער-ווערק פון צארישען רוסלאנד

רעזשי: W. Tarzański

א. ג.

„שווארצע אויגען"

אין דער הויפט-ראל:

HARRY BAUR

אנהויב 4 אזייגער נאכמ.

די אפּטיילונג פון „סקריטקעס"

(א) פון דער הויפּט-פּאָסט טיילט מען מיט, אז צוליב דער בעקוועמליכקייט פון די אבאָנענטען איז די אָפּטיילונג פון די אזויגערופענע „סקריט-קעס" איבערגעטראָגן געוואָרן פון׳ם הויף אויף קילינסקיעגאָ אין פראָנט אריין, און מ׳קומט אריין און דורך דער אָפּטיילונג וואו מ׳גיט אָן פּעקלעך.

די אָפּטיילונג איז טעגליך אָפן פון 7,20 פריה ביז 8 אין אווענד און זונטאָג—פון האַלב 8 ביז 10 אינדערפריה.

זעלבסטמאָרדען

(א) אינם וועלדעל פון אָקרענגליק ביי לאָדז האָט זיך אויפגעהאַנגען אויף א בוים די 42-יאָהריגע עלטער-אָגראָ קוביאַק — א פויערטע פון דעם דאָרף ברו-זשיצאַ וויעלקאַ. געפונען האָט מען זי שוין א טויטע.

(א) — אין זגעזשוש, האָט זיך 2 מאָל איבערגע-שניטען די אָדערן אויף די הענד דער 29-יעהריגער שלעפער און גנב, יוזעף פּאָמאַגאַלסקי.

מען האָט איהם אונטער א וואך אָפּגעפיהרט אין א לאָדזער שפּיטאָל.

וואַרשאַווער אַפּיציעלע בערזע

דעוויזען:

האָלאַנד — — — —	360
לאָנדאָן — — —	26.51
ניו-יאָרק (קאבעל) — — —	5,28
פּראָג — — — —	21,75
שווייצארישער פ. — — —	173.00

אַפּיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי — — —	102
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע	67
3 „ „ II. „ —	67.50
4 „ דאָלאַרובקע — — —	48.
7— „ סטאַביליזאַציע — —	52.00
5— „ וואַרשאַווער — . —	54,75
5— „ לאָדזער — — —	74.50

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען

שערפּיעז 37 בענעדיקטאַ 6.

נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

הין און צוריק קיין ווילנע פאַר 15,60 3-טע קלאַס

אין שייכות מיט׳ן אָפּגעבען כבוד דעם הארץ פון מאַרשאַל פּילסודסקי אויפ׳ן צמענטאַזש אין ראָסיע, וועט מען דעם 10. יולי קאָנען פאָהרען הין און צוריק קיין ווילנאַ פאַר 15,60 זל.

דער צוג וועט אָפּגעהן פון לאָדז קאַלישער דעם 10-טען יולי אין אווענד און צוריקקומען פון ווילנאַ וועט מען דעם 13. יולי אינדערפריה, אזוי. אַז אין ווילנאַ וועט מען פאַרברענגען 2 טעג.

קאָנטראָל-קאַרטען אויף דעם צוג קאָן מען בעקומען אין בילעט-קאַסע אויף לאָדז-קאַלישער-וואָקזאַל און אין אַלע אַגענטורען און אָפּטיילונגען פון „אָרביס" און „וואַגאָן-לי-קוק".

א זעלטענע געלעגענהייט

דער איינציגער אין אונזער שטאָט וואָרען-הויז „קאַנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, ראָקיטשי-נער 54, צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 10 און 6, האָט א דאַנק די אונגעוועהנליכע בילליגע פּרייזען, צו וועלכע ס׳ווערען פערקויפט זעמטליכע סחורות, ערוואָרבען אַנ׳-אונגעהויערע פּאָפּולאַריטעט און דעם צוטרוי פון דער גאַנצער לאָדזער בעפעלקערונג.

מיט איין וואָרט „קאַנסום" איז די איינציגע איינ-קויפס-קוועלע פון אַלע קויפענדע.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

קאָלאָסאַלער ערפאָלג פון פּסחיקע בורשטיין אין „בלאָנדען ציגיינער"

טאָג-טעגליך איז דאָס טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי", וואו עס גאַסטראָלירט איצט דער הויך-טאַלענטירטער און איבעראַל-בעוואוסטער אַמעריקאַנער סטאַר, פּסח׳קע בור-שטיין איבערפולט. דער עולם נעמט אויף דעם גאַסטראָ-ליאָר מיט שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען און לאַנג-דויערנ-דע אָוואַציעס. די לידלעך, וואָס בורשטיין זינגט אין „בלאָנדען ציגיינער" זענען געוואָרען די שלאַגערס פון לאָדז.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 8-טען יולי

6.03 מוזיק (פּליטען), 6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מו-זיק (פּליטען), 7.20 ידיעות, 11 מיטאָג-קאָנצערט פון מאַניק-מוזיק (פּליטען), 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 לייכ-טע מוזיק פון טשעכאָסלאָוואַקיע, 12.55 לידער, 1.05 מיטאָג ידיעות, 3.27 לאָדזער בערזע, 3.30 ווירטשאַפטליכע ידיעות פון וואַרשאַ, 3.45 פרעהליכע אודיציע פאַר קינ-דער (פון לעמבערג), 4.15 קאָנצערט, 5 קאַמעראַל-קאָנ-צערט, 6.15 די ברידער קיעפּורא (פּליטען), 6.30 רעק-לאַמע-קאָנצערט, 6.50 אַקטועלער שמועס, 7 אָפּערעטקע אין 1 אַקט, 8 קאָנצערט, 8.50 אָווענט-ידיעות, 9 אַקטועלע ידיעות, 9.05 פון שאָפּינ׳ס שאַפונגען, 9.35 קאָנצערט פון קראָקאָ, 1005 ספּאָרט, 1020 קאָנצערט פון קאַמעראַל אָרקעסטער (פון ווילנע).

Prywatne Pogotowie „SZYBKA POMOC LEKARSKA"

tel. 15-111

BAŁUCKI RYNEK (Zgierska 56)

Czynne przez całą dobę bez przerwy.

DR. MED. L. Pikielny

UROLOG

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהייטען

NAWROT 8, tel. 219-90

נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג

צוריקגעקעהרט.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH R. Frydwald

Piłsudskiego 69, tel. 190-48

עמפּפעהלט

סאָדעוואַסער אַ לעמאָנאַד

וואָס ווערט אָפּגעשיקט פּינקטליך אַהיים

בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען א גאַנצען טאָג.

CUKIERNIA „ZRÓDŁO"

PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72

עמפּפעהלט

אויסגעצייכענטע לאָדעס

צוזאַמען מיט סאָדאַ-וואַסער און וואַפלעס א פּאָרציע 35 גר.

יאָרסקע אוועבדבראָטשען

פון 4 נענג צו 1 זל.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי אַנ׳אָנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

לעטשניצע

פאַר וועבעריש-קראַנקע מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָווענט. פרויען און קינדער נעמט אָן א פרויען-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָווענט.

א בעראַטונג 3 זל.

1-טע פּריוואַטע פּאַגאָטאָוויע

טעל. 12-333

זשעלאַזנאַ 6 (לעגיאָנוב)

שנעלע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

דאָס איבערפיהרען קראַנקע אין גאַנץ פּוילען.

א וואַרשאַווער סוחר קויפט אַלטע ספרים אויך העברעאישע ביכער, אויך פון דער פּראָווינץ. צו ערפאַהרען אַנדזשעיאַ 11 וו. 15 פון 10 פריה און פון 5 נאָכמ.

Niniejszym unieważniam 2 weksle po Zł. 50.— z wystawienia M. Jelinowicz, Piramowicza 3 oraz 2 weksle Pinkus Bilander 1) na Zł. 200.— 2) na Zł. 100.— Ostrzegam przed nabyciem takowych. I. Bilander.

Zginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej Nr. 3782 30/8 1926 na zł. 15.— na imię Ch. Książe, Pieprzowa 24.

Polskiego wyuczam szybko i tanio specjalną metodą. — Zawadzka 38, m. 5 od 1–3 pp. i od 7–9 wiecz.

פרייע פּאָסטענס

אַגענטען (קעס) קענען פערדינען פון 10 זלאָטעס טעגליך ביי אַנ׳אַרטיקעל אויף ראטעס און אינקאַסענטען (קעס) געגען קויציע. געלנאָווסקי, גדאַנסקאַ 131, וו. 2

ס׳ווערט געברויכט א מיידעל צו אַבערוופּט מיט אַנ׳אייגענע מאַשין, ווי אויך א לערן-מיידעל. טשאַרני, פּאָמאָר-סקאַ 24.

א קוואַליפיצירטע שפּולערין אויף וויגאָניע ווערט געזוכט פון זאָפאָרט. צו ערפאַהרען ביי איזביצקי, אָגראָדאָוואַ 9.

ס׳ווערט געזוכט א פעהיג לערן-מיידעל, ווי אויך א פאָדרעטשנע צו סוועטערס. צו ערפאַהרען צמענטאַרנאַ 11, וו. 3, פראָנט, פּאַרטער.

אַרבייטער מיט 8-טער מאַשינען איז נויטיג ביי טריימאַן, צעגעלניאַנאַ 40

ס׳ווערט געזוכט א יונגעל צו צע-טראָגען צייטונגען אויף אָנגעוויזענע שטעלען, פולע בעקעסטיגונג און א קליי-נעם געהאַלט. ווענדען זיך זשגאַווסקאַ 5, ביים צייטונגס-פערקויפער.

ראַקאַלען

Pokój frontowy słoneczny, z niekrępującym wejściem ze wszelkiemi wygodami do wynajęcia. Wiadomość: Piłsudskiego 57, m. 7

נאָכט-לעגער נאָר פאַר סוחרים

פּריז באַציהען — א זלאָטי, אַנ׳איינצעל צימער-1.50, פאַר סטאָלע, רעליגיעזע, נאַציאָנאַלע געסט, הנחות שבת-גראַטיס. לאָדז, קילינסקיעגאָ 41.

פערשידענעס

א זעהר בכבוד׳ער יוד זוכט בע-שעפטיגונג ביי וואָס פאַר אַנ׳אַרבייט עס זאָל נאָר זיין. אָפּערטען אונטער „W" אין אדמינ.

דאָס ביל-ערפּעפּנטע יודישע אָפּטיק-געשעפט

„OPTICUM"

28 פּיעטריקאָווער 28

בעזיצט אויף לאַגער א גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער-גלעזער, קאָמ-בינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס.

אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען.

פ׳וערען אויך אויסגעפיהרט רעצעפּטען פון אַלע אָקוליסטען פּינקטליך און ריכטיג. — געדענקט די אַדרעס:

28 פּיעטריקאָווער 28.

אַכטונג! ווער עס וויל האָבען די עלעגאַנטסטע היטען צום זומער-סעזאָן אויך Hückel ווי אויך די בעסטע יודישע היטלעך, טוכענע, סאַמעטענע, זיידענע צו ביליגע פּרייזען. אויך אַלע אַרט שילער-היטלעך בעקומט איהר נור אין בעוואוס-טען הוט-געשעפט „Szerlauns" פּיעטריקאָווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאָסען.

Dr. med. M. JAKOBSON

כירורג

ביינער-כירורג-ספּעציאַליסט

D-ra Sterlinga 22 (Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָווענט.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער

שווייסונגען, מאַשינען-טיילען און רעפּעראַטורען

פיהרט אויס ביליג די מעכאַנישע שלאָסערייי

י. רעדער

11 פּיאָטרקאָווסקאַ 11/13

(רוג זאַכאָדניאַ)

וויכטיג פאַר ברוך-קראַנקע

(רופּטורען) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פּלאַטפיס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע.

פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מע-טאָדע היילן און בעזייטיגן ראַדיקאַל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאַגען און קישקע - זענקונג ספּע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַ-זשען.

פאַר הויקערס ספּעציעלע קאָרסעטען און גליכהאַלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָר-טאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפּיס ספּע-ציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.

געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימפּ לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז

9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)

אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען

Starszy Felczer B. JOSKOWICZ

פּאָלנאַצנאַ 4, טעל. 141-86

נעמט אָן טעגליך פון 8–11 און 4–6 נ"מ

טעגליך פּאָקען-שטעלען מיט פרישע קראָוויאַנקע.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

סטערהיסונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגעזשסקאַ 11, טעלעפאָן 246-09.

נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אָוו.

אַנאָנסען - פּרייז:

מאָגן טעקסט — 18 גר. פריימאָג און ערב יו"ט — 24 גר.

נאָכן טעקסט — 12 גר. פריימאָג און ערב יו"ט — 18 גר.

פאַר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.

אין טעקסט — 40 ג. פריימאָג און ערב יו"ט — 60 גר. פאַר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען. נעקראָלאָגען: 20 גראָשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט אָפּטראָגן אהיים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס א חודש; אַמעריקא — 2 דאָלאַר א חודש.

פעהלערן וועלכע ענדערן ניט פּרינציפּיעל דעם אינ-האַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגן ניט צום איבערדרו-קען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס.

פאַר׳ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נ י ש ט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַ-ציע איז אָפן ביי טאָג און ביינאַכט אָהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.

Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.